Советскэ Союзай ажалшад! Ажалда коммунис ёһоор хандадаг байхын түлөө тэмсэгты!
Журам болон эмхидхэл бэхижүүлэгты! Ниитын зөөри гамнагты, улам арьбадхагты!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа)

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 101 (13815) | 1972 оной апрелиин 29, суббото | Сэн 2 мүнгэн

...ЕРНАЦИОНАЛЬНА ...ҮЖҮҮЛГЭ— ...ЛЫН ШУХАЛА ЗОРИЛГО

...байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ тухай ... КПСС-эй Центральна Комитет хадаа ажалшадые ... интернациональна үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүл... тон ехэ анхарал хандуулжа, энэ талаар партийна ..., партийна организацинуудай урда, коммунист бү... ехэ хүндэтэйшье, харюусалгатайшье зорилго табиһан ... совет хүнүүдые, залуушуулые пролетарска ин... ...измын үзэл бодолтойгоор, социалис патриотизмын ...тойгоор, Совет Социалис Республикануудай Союзда— ...алис Эхэ орондоо хизааргүй дуратай, үнэн ..., Эхэ оронойнгоо жэлһээ жэлдэ хүгжэн һалбаржа, ...эхын тула саг үргэлжэ анхарал оролдолго гар... ...р хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна, совет, ажахын, ...ын ба ниитын эмхинүүдэй шухала зорилго.

...ые пролетарска интернационализмын, совет пат... ...үзэл бодолтойгоор, бүхы нацинууд болон арад үн... хоорондоо аха дүүгэй халуун хани барисаатай ...жүүлхэ, шэнэ коммунис занишалтай хүнүүдые ур... ...тэ СССР-ые байгуулһан түүхэтэ ушарай туйлай ехэ ... байһаниинь элитэ. Аха дүү олон түмэн арадуудай ...манай орон дотор национальна асуудал тон зүбөөр, ...ан заабариин ёһоор шиидхэгдэнхэй. Наци бүхэн, ...адли тэгшэ эрхэтэй болонхой. Хүдэлмэришэн ан... ...ажалшадай шухалын шухала эрилтэнүүдые хангаха ... оролдолго гаргажа байдаг, ленинскэ национальна ...хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлдэг Коммунис парти ха... ...цинууд болон арад үндэһэтэнине интернациональна ...ханинар болгон нэгэдүүлжэ, тэдэнэй хүсэл оролдол... ...общество байгуулгада зорюулжа шадаһан байна бшуу ...эй ойдо бэлэдхэл тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол ...нэ.

...Союз дотор 100 гаран наци болон арад үндэһэтэн ... Зүгөөр эдэнэр булта хоорондоо таһаршагүй нягта ...тай, харилсаа холбоотой, бэе бэедээ энэрхы сэдь... ...туһалалсадаг, «бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө, нэгэниинь ... түлөө» үнэн зүрхэнһөө тэмсэдэг, али бүхы талаа... ...омическэшье, социально-политическэшье, культурна ...аргагүй нангин нэгэдэлтэй, марксизм-ленинизмын ...хэлбэришэгүйгөөр баримталдаг, Коммунис партиин ...доро урагшаа коммунизм тээшэ һүр жабхалантайгаар ...ябаһан бүхыдөө совет арад болоно. Тинмэл хадань со... ...байгуулалтын үедэ манай орон дотор хүнүүдэй түүхэтэ ... — совет арад бии болонхой гэжэ КПСС-эй XXIV ...документнүүд соо ехэ гүнзэгы удхатайгаар тэмдэглэг...

...ис партиин ленинскэ сэсэн мэргэн национальна по... ...манайда илан мандаһанай ашаар хүнүүдые хүмүүжүүл... түүхэтэ амжалта туйлагданхай. Совет засагай жэл... ...на республика, автономито республика, националь... болон национальна округ бүхэндэ экономикодо, куль... ...байгуулалтада, арадуудайнь бүхы ажабайдалда ямар ... түүхэтэ хубилалтанууд болоо гээшэб! Энэ хадаа ... партиин ударидалга доро совет хүнүүдэй ухаан бодо... ... оролдолгоор, уран гараар бэелүүлэгдэһэн хуби... ...ха юм. Энэ хадаа бүхы совет арадай нэгэдэмэл хү... ...һэн хубилалтанууд, туйлагдаһан илалтанууд гээшэ. ...ье Буряадай республикын арадай ажахын али бүхы ...дэ — промышленностьдашье, хүдөө ажахыдашье, ... байгуулалтадашье Совет засагай жэлнүүдтэ урдань ...дагүй түүхэтэ ехэ хубилалтанууд болоо ха юм. ...ис засагай үедэ харанхы мунхаг, барга бүдүүлиг ... Россиин алишье талаараа эгээл гээгдэнги заха хи... ... Буряад оромнай мүнөө хүгжэнги промышлен... ...оньһон машина, техникээр зэбсэгжэһэн хүдөө ажа... ...араа социалис, түхэл маягаараа үндэһэн соёл куль... Советскэ Союзай автономито түрүү республикануудай ...хой. Эдэ бүхы түүхэтэ илалтанууд КПСС-эй ленин... ...ильна сэсэн мэргэн политикын хэлбэришэгүйгөөр ...жэ байһанай ашаар, агууехэ ород арад түрүүтэй ... бүхы бусад совет арадуудай энэрхы сэдьхэлэй туһа ...туйлагдаа. Тэрэшэлэн бусад социалис оронуудай ара... ...т арад бодото туһаламжа үзүүлнэ. Бусад социалис ...е баһа Советскэ Союзда үнэн зүрхэнһөө туһална. ...раад үзэхэдэ, манай амжалтанууд интернациональна ...шанартай хэрэг байһаниинь ойлгосотой болоно.

... орон дотор элдэб нациин арадуудай ажабайдалда ...ленинизмын үзэл суртал, социалис интернациона... аха дүүгэй хани барисаанай, харилсаа ... үзэл суртал хэтэ мүнхэдөө батажанхай, ... материальна болон ухаан бодо... ...баялигуудые, өөһэд өөһэдынгөө мэргэжэлтэдые ...асаха ябадал үргэнөөр дэлгэрэнхэй, бэе бэедээ али ...туһа хүргэхэ, һайн нүлөө үзүүлхэ, бүхы ажал хүдэл... ...нуудал байдалаа интернациональна шэнжэ шанартай ...ябадал элдэб олон аргаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Совет хү... ...нүүдэй ажабайдалай гол шэнжэ шанар иимэ болон... ... Манайшье республикын ажалшадые абаад харабал, ...эдэ яһатанай һаналаа нэгэдэнхэй, нэгэ уг зорилготой, ... бодолтой, халуун хани барисаатай нэгэ коллектив ... Эдэ олон үндэһэ яһатанай национальна онсо илгаа... интернациональна социалистическэ, ниитэ, совет ...шарнуудтай, уг заншалнуудтай таһаршагүй нангинаар, ...инаар зохилдонхой. Энэ хадаа хүнүүдые пролетарска ...национализмын, совет патриотизмын үзэл бодолтойгоор, ...хүмүүжүүлһэнэй бодото аша үрэ ха юм. Энээн тухай ...ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри саг ...эбуулха шухала.

...рөө манай республикын алишье талаараа ехээр ...инь ойлгосотой. Промышленностимнай бүтээһэн про... ...оойнгоо 80 гаран хизаарнууд ба областьнуудта, тэрэ... ...ын саадахи 40 гаран оронуудта эльгээгдэнэ. Теэд энэ ...е манай республика гансаараа, имагтал өөрынгөө хү... ...ээ гээд һайрхан хэлэхын аргагүй. Эндэ бусад союз... автономито республиканууд, хизаарнууд болон ...удай ажалшадай хубитань баһа бии. Жэшээлхэдэ, ...Электромашина» завод хадаа олон янзын машина бо... ...элгэнүүдые, электрическэ зэр зэмсэгүүдые бүтээн ... Зүгөөр иимэ продукци бүтээн гаргахын тула энэ завод ...ээлжээндэ ороной бусад хизаарнууд ба областьнуудһаа ... түхеэрэлгэнүүдые, бусад шухала хэрэгсэлнүүдые ... юм. Үйлэдбэриин иимэ харилсаа холбооной удха ша... ...а туһые зүбөөр ойлгохо хэрэгтэй.

... республикын мүнөөнэй бодото ажабайдал дээрэһээ аба... ...лтын тодорхой баримтануудые харуулха гэбэл, ба... ... олон байха. Эрдэм наука ба соёл культурын, лите... ...искусствын талаар хараад үзэбэл, элдэб олон яһатанай ... совет арадуудай хоорондо хани барисаан, харилсаа ... туйлай ехэ үргэн далайсатайгаар, бэе бэедээ аша ту... ..., арюун һайхан нүлөөтэйгөөр дэлгэрэнхэй. Бүхы бу... ... арадуудай, түбхын түрүүндэ агууехэ ород арадай ...а ба соёл культурын, литература ба искусствын хүг... ...ын дүй дүршэл, арга метод, арюун нүлөө бэедээ шэн... ...һанай ашаар лэ буряад арадаймнай эрдэм наука, ...тура, литература ба искусство айхабтар ехэ амжал... ... хүгжэжэ байна бшуу. Социалис реализмын хүсэн ... арга методые хэрэглэн, имагтал пролетарска интерна... ...ын бата бэхи үндэһэ һуури дээрэ удхаараа социа... ... маягаараа национальна соёл культура манайда хэл... ...гөөр һалбаран хүгжэжэ байна ха юм.

...бүхы бодото баримтануудые хэрэглэн, олониитэ ажал... ...магаа залуушуулые пролетарска интернационализ... ...т патриотизмын гүн үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүл... ...мэри эрид һайжаруулха гээшэ КПСС-эй райкомуу... ... парткомуудай, эхин партийна организацинуудай ... зорилго мүн.

...н зохёолшодтой уулзаба

...Буряадай Уран зо... ...олбоондо ехэ һонир ... болобо. Энэнь ... КПСС-эй обкомой ...К. М. Продайвода рес... ...ан зохёолшод, «Бай... ...ылай редакциин хү... ...дтэй уулзаһан бай... ...табан жэлэй - түрүү... да Буряадай АССР-эй промышленностиин хүгжэхэ замууд, зорилгонууд, түсэбүүд тухай нүхэр К. М. Продайвода дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Һүүлээрнь нүхэр К. М. Продайвода уран зохёолшодые һонирхуулһан асуудалнуудта харюусаа.

Манай корр.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

Хүдэлжэ байгаа, шэнээр ашаглалгада тушаагдаһан үйлэдбэри ба агрегадуудые проектээр хараалагдаһан хүсэндэнь түргөөр хүргэхын тула Баруун Сибириин металлургическа заводто, Кемеровскэ областиин бусад предприятинуудта ябуулагдадаг хүдэлмэри тухай

Хүдэлжэ байгаа, шэнээр ашаглалгада тушаагдаһан үйлэдбэри ба агрегадуудые проектээр хараалагдаһан хүсэндэнь түргөөр хүргэхын тула Баруун Сибириин металлургическа заводто, Кемеровскэ областиин бусад предприятинуудта ябуулагдадаг хүдэлмэри тухай асуудалые КПСС-эй Центральна Комитет хаража үзэбэ.

«СССР-эй хара металлургиин предприятинуудта хүдэлжэ байгаа, шэнээр ашаглалгада тушаагдаһан агрегадуудые проектээр хараалагдаһан хүсэндэнь түргөөр хүргэхын тула социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар Баруун Сибириин металлургическа заводой коллективэй үүсхэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоолые Кемеровскэ областиин партийна, совет, профсоюзай ба ажахын организацинууд бэелүүлхэдээ, үйлэдбэриин гол жасануудые хэрэглэхэ, аша үрыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ үндэр үрэ дүнгүүдые туйлалгада ажалшадай коллективүүдые элсүүлэн хабаадуулхын түлөө эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулна гэжэ баталагдан абтаһан тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Областиин предприятинуудта үйлэдбэриин хүсэнүүдые хэрэглэлгэ нилээд һайжараа, тэдэниие ашаглалгын болзор хороогдоо, проектээр хараалагдаһан хүсэндэнь хүргэгдөөгүй цехүүдэй, агрегадуудай тоо үсөөрөө.

Баруун Сибириин металлургическа заводто доменно пеэшэнүүд, кислородно конверторнүүд, коксово батарейнүүд, агломерационно машинанууд, бусад агрегадууд болзорһоо урид ашаглалгада оруулагдажа, проектээр хараалагдаһан хүсэнһөө үлүү гаргагдан, шэрэм — 700 мянган тонноор, булад — 400 мянган тонноор, кокс үйлэдбэрилгэ 200 мянган тонноор дээшэлүүлэгдэһэн байна. 1971 ондо заводто абтаһан ашаг олзо 1968 онойхитой сасуулхада, хоёр үлүүтэй дахинаар ургаа. Шулуу нүүрһэнэй, химическэ промышленностьда, арадай хэрэглэлэй эд бараа гаргадаг предприятинуудта үйлэдбэриин жасые ашаглалгада һайн дүнгүүд туйлагдаба.

Областиин предприятинуудай коллективүүд КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын, үйлэдбэринингөө техникэ һайжаруулһанай, үйлэдбэриин хүсэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр ашаглаһанай ашаар үндэр үрэ дүнгүүдые туйлахын тула социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукци гаргалгаяа ехэ болгожо, бүтээһэн продукцияа худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые 1975 оной ноябриин 5 болотор дүүргэхые Кузбассай ажалшад абаһан уялга соогоо хараална.

Үйлэдбэриин гол жасануудые хэрэглэхэ, аша үрыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаха талаар Кемеровскэ областиин предприятинуудта ябуулагдажа байһан хүдэлмэриие КПСС-эй Центральна Комитет һайшаан дэмжээ. Социалис экономико саашадань хүгжөөхын тула КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ алдарта хубитаяа оруулхаар областиин ажалшад оролдолго гаргана.

Ниитын үйлэдбэриин аша үрые дээшэлүүлхэ шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэн байһан гол жасануудые али болохоор хэрэглэлгэдэ элсүүлэн хабаадуулхын тула ажалшадай коллективүүдэй дунда эмхидхэлэй, хүмүүжүүлхы хүдэлмэри хойшодоошье ябуулхыень партийна организацинуудта зуураалагдаа.

МАЙН 1-нэй ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ИЮНИИН ТҮСЭБӨӨР

Ленинэй ордендо мяха-консервын комбинадай коллектив ажалай һайн бэлэгтэйгээр Майн нэгэниие угтаба. Продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха 4 һарын даабари болзорһоо урид дүүргэгдээ. 800 мянган түхэригэй мяханай зүйлнүүд, техническэ продукци түсэбһөө гадуур үгтэһэн байна. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 5 процентээр үлүү ехэ продукци наймаалагдаа, ажалай бүтээсэ 8 процентээр үлүү ехээр дээшэлэгдээ.

Удэ-хөөбэриин цехэй комсомол-залуушуулай коллектив социалис мүрысөөндэ шалгаржа ябана. Тэдэнэр мүнөө июниин түсэбөөр ажаллажа эхилээ. Мал үүсэлдэг, гэдэһэ сэбэрлэдэг, шубуу үүсэлдэг, субпродуктнуудай цехүүдэй коллективүүд социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлаба.

Үйлэдбэриин 300 гаран түрүүшүүл өөһэдынгөө социалис уялга уридшалан дүүргэжэ байһанаа һайндэрэй урдахи эдэ үдэрнүүдтэ элидхэбэ. Колбаса хэдэг заводой хүдэлмэришэн Зоя Кудинова, консервнэ заводой порционистка Елена Зорина, электролитнэ цехэй хүдэлмэришэн Евдокия Банрова болон бусад һайнаар хүдэлнэ.

Х. ГРИГОРЬЕВ.

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ ДЭЭШЭЛЭЭ

«Теплоприбор» заводой коллектив энэ жэлэй социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Продукци худалдаха дүрбэ һарын түсэб үлүүлэгдээ гэхэ гү, али нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 4,3 процентээр үлүү ехэ продукци наймаалагдаа. Нёдондо жэлэй 4 һарынхитай сасуулхада 15,9 процентээр үлүү олон приборнууд бүтээгдэжэ, хэрэглэгшэдтээ эльгээгдээ.

Заводой коллектив 1972 оной эхинһээ шэнэ түхэлэй приборнуудые бүтээдэг болоо. Энэнь урдань хэгдэдэг приборнуудһаа орёо оньһон юм. Шэнэ продукци үйлэдбэрилхэ даабари мүн лэ һайнаар дүүргэгдэһэн байна. Ондоо гүрэнүүдтэ эльгээгдэхэ приборнууд саг соогоо бүтээгдэжэ, хэрэгтэй адресаараа ябуулагдаа. Продукци бүтээн гаргалгын бүхы ургалтын 88,5 процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар абтаба.

Цехүүд, бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн Майн һайндэрэй социалис мүрысөөнэй дүн һаяхан заводто гаргагдаба. Токарна патронуудые бүтээдэг коллектив 4 һарын үрэ дүнгөөр түрүү һуури эзэлээ. Туһалбариин, үйлэдбэриин дундаһаа заһабариин-механическа цехэй хүдэлмэришэд түрүүлжэ, 3-дахияа заводой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн юм.

С. АЮШЕЕВА.

ГЭЭГДЭГШЭДГҮЙГӨӨР АЖАЛЛАНА

Табан жэлэй хоёрдохи жэлэй эхинһээ эршэмтэй шангаар ажаллажа байһан Хандагатайн леспромхозой модошод дүрбэ һарынгаа даабари болзорһоонь урид дүүргэ. Ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар модошод ажалайнгаа бүтээсэ гоританой ехээр дээшэлүүлһэн байна.

Халаанай даабари дүүргэдэггүй хүдэлмэришэн леспромхоздо үгы болоо. Леспромхозой коллектив табан жэлэй бүхы жэлнүүдтэ гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллаха гэжэ шиидээд, энэ уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлнэ.

Модошод дүрбэ һарын даабариһаа гадуур 20 мянган кубометр модо бэлдээд, Майн нэгэнэй һайндэрые угтаба. Социалис Ажалай Герой А. Н. Кудряшовой, И. Н. Матвеевэй, В. И. Кауровай, В. Ф. Мясниковой даадаг бригаданууд социалис мүрысөөнэй түгые дээрэ үргэн ябана.

П. НИКОЛАЕВ.

ХЭРЭЭҺЭЛҮҮЛЭН ТАРИНА

Апрелиин 19-дэ Улаан-Үдын аймагай «Улаан Оронго» колхоз таряагаа тарижа захалаа һэн. Эндэ колхозой түрүү трактористнар Дугаржаб Дашинимаевай, Дондок-Цырен Раднаевай, БурАССР-эй габьяата механизатор, Ажалай Улаан Тугай ордендо Доржо Батуевай агрегадууд шэниисэеэ хэрээһэлүүлэн тариһаар недели үлүүтэй боложо байна. Дунда һургуули дүүргэһэн залуу колхознигууд, комсомол хүбүүд Бимба Бадмаев, Валерий Доржиев гэгшэд сеялкэшэдээр ажаллана.

Энэ колхоз мүнөө 1000 гектар шэниисэ хэрээһэлүүлэн таринхай. Колхозой механизаторнууд мүнөө жэлдэ майн 9 хүрэтэр 3450 гектарта шэниисэ, 600 гектарта ешмээн тарижа дүүргэхэ юм.

Колхозой поли дээрэ гурба гурбан сеялкэ шэрэһэн 8 агрегат үглөөнэй наранһаа үдэшын боро хараан болотор эртын тарилга хэнэ.

Колхозой таряашадта халуун эдеэ хоол бэлдэдэг Р-Х. Д. Будаева бултанай баяр баясхаланда хүртэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Тракторист, КПСС-эй гэшүүн Дондок-Цырен Раднаев; 2. 1-дэхи тракторна бригадын агрегадууд Янгаажап гэжэ газарта шэниисэ хэрээһэлэн тарижа ябана.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

АРЕ-гэй ПРЕЗИДЕНТ АНВАР САДАТ МОСКВА ЕРЭБЭ

Египедэй Араб Республикын Президент, Араб Социалис Союзай Түрүүлэгшэ Анвар Садат албанай хэрэгээр апрелиин 27-до Москва ерэбэ.

Нүхэд А. Н. Косыгин, М. А. Суслов болон бусад тусхай тушаалтад АРЕ-гэй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ Президент Анвар Сададые, тэрээнтэй суттаа ябаһан хүнүүдые угтаа.

Совет ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэд хүндэтэ айлшанаа халуунаар амаршалһан байна.

АРЕ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Яхья Абдель Кадер угтагшадай дунда байлсаба.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгэй хүндын харуул ниидэлгын талмай дээрэ жагсаагдаа, хани барисаата хоёр ороной гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдөө.

(ТАСС).

Россин Федерациин сэн тогтоохо зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй юумэнэй сэн тогтоохо гүрэнэй комитет республиканска зүблөө апрелиин 25—26-да үнгэргэбэ. Автономито республиканууд Министрнүүдэй Соведэй, хизаарай ба областной гүйсэдхэхэ комитедүүдэй юумэнэй сэн тогтоохо таһагуудые даагшанар зүблөөндэ хабаадалсаһан байна.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр юумэнэй сэн тогтоолгые саашадань нарижуулан һайжаруулха, гүрэнэй, албан зургаанай, олониитын зүгһөө юумэнэй үнэ сэн нарибшалан хинаха асуудалнууд зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ.

Зүблөөндэ хабаадагшад РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ болоһон уулзалгада байлсаба. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр М. С. Соломенцев сэн тогтоохо нютагай зургаануудые хүтэлбэрилэгшэдэй урда үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

МНРП-гэй ЦК-гай ТОГТООЛ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). «Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлэдхэл хэхэ, үнгэргэхэ тухай» тогтоол МНРП-гэй ЦК баталан абаба.

СССР-ые байгуулга хадаа Агууехэ Октябриин хэрэгые үргэлжэлүүлгэ, социалис революциин туйлалтануудые хамгаалан арьбадхахын, шэнэ общество байгуулхын түлөө дэлхэй дээрэ түрүүшын социалис ороной арадуудай хамтын тэмсэлэй үрэ дүн болоно гэжэ документ соо хэлэгдэнэ. Энэ хадаа Советскэ Союзай Коммунис партиин ленинскэ национальна политикын илан мандалга мүн.

Мүнөө Коммунис парти болон Совет правительстваяа нягтаар тойрон жагсаһан Соведүүдэй ороной аха дүү арадууд КПСС-эй программаар, түрэл партиингаа XXIV съездын ленинскэ хараа шугамаар тодорхойлогдоһон асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлэн, бүхы хүн түрэлтэнэй гэрэлтэ һайхан ерээдүй — коммунизм амжалтатайгаар байгуулха замаар бата найдамтайгаар дабшажа ябана.

СССР-ые байгуулга, тэрэнэй хүгжэн һалбаралга хадаа бүхы дэлхэй дээрэ түүхэтэ удха шанартай хэрэг ушар, пролетарска интернационализм болон арадуудай хани барисаанай үзэл сурталай илан мандаһанай гэршэ болоно.

Дэлхэйн социалис байгуулалтын — уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй гол шухала туйлалтын хүгжэлтэдэ дэлхэй дээрэ түрүүшын социалис гүрэн болохо Советскэ Союз шиидхэхы үүргэ дүүргээ гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Эрхэ сүлөөгэйнгөө, зол жаргалта байдалайнгаа түлөө монгол арадай хэһэн революционно тэмсэлдэ Агууехэ Октябряар мүндэлһэн СССР, аха дүү совет арад ехэ туһаламжа хүргөө, дэмжэлгэ үзүүлээ гэжэ тогтоол соо заагдана.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой пролетарска интернационализмын, ленинскэ национальна политикын илан мандаһанай агууехэ һайндэр, монгол ба совет арадуудай аха дүү хани барисаанай һайндэр боложо, Монголой Арадай Республикада тэмдэглэгдэхэ юм гээд тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлэдхэл хэхын, тэрэниие үнгэргэхын тула МНРП-гэй ЦК ехэ түсэб, хэмжээ ябуулгануудые хараалаа.

(ТАСС).

КОММУНИСТНУУДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛХЫ ҮҮРГЭ

Партийна ажабайдал

Консервын баанхын хабхаг хэдэг машинын абяан гэнтэ замхашаба. Хүдэлмэриин минута бүхэнэй үнэтэйшье һаань, цехэй начальнигай һанаан балай зобоногүй. Яахадааб гэхэдэ, баанхын хабхаг гаргадаг түхеэрэлгые штамповщица коммунист Клавдия Глухова хүдэлгэдэг юм. Хэдэн минутын үнгэрһэн хойно машинын хүдэлхэ абяан дахинаа соностожо, консервын баанхын хабхагууд хойно хойноһоо гаража эхилнэ.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяханай комбинадай консервын заводой партийна организацида хамта 37 коммунист тоологдодог юм. Эдэнэр коллективэй түрүү зэргэдэ ябажа, социалис мүрысөө ударидахаһаа гадна, бэрхэшээлнүүдые дабаха, урдаа табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ бусадтаа жэшээ харуулна.

Станок дээрэ хүдэлдэг коммунист Фекла Воробьева удаан саг соо хүдэлжэ, хэрэг ажалаа һайса шудалһан тула баян дүй дүршэлөө залуушуулда дуратайгаар дамжуулан үгэхые оролдодог.

Тиихэдэ нэгэтэ элдэб шалтагаанаар хэдэн хүн ажалдаа гараагүй байгаа. Тэрээнһээ боложо сүүдхэ соо бүтээхэ ажалайнь график таһалдаха ушарта ороод байба. Тиихэдэнь коммунист Вера Буршина иигэжэ мэдүүлээ һэн: «Би хоёр агрегат дээрэ хүдэлхэмни». Тиигээд Буршина тэрэ дары хоёр агрегат дээрэ ажаллажа, цехэйнгээ сүүдхын даабари үлүүлэн дүүргүүлхэ арга олгоһон юм.

Слесарь-наладчигууд Борис Деревянных, Николай Княжев гэгшэд эдэбхи үүсхэл гарган оролдосотойгоор ажаллана. Цех соо шэнэ түхеэрэлгэ тодхохо зорилгоор слесарьнуудай зохёоһон тусхай схемэ ехэ туһатай байжа, нэмэлтэ барилга хэхэ мүнгэ зөөри арьбалаа.

«Ногема» гэжэ штамп мүн лэ слесарьнуудай дурадхалаар шэнэдхэн хубилгагдажа, нэгэ хүдэлмэришэнэй хэхэ ажал сүлөөржэ үгөө.

Цех соо консервын баанхануудай ехээр гологдожо эхилхэдэ, коммунистнууд һанаагаа зобоһон байгаа. «Түмэр баанхануудые хэдэг цехэй коммунистнууд шанарай түлөө тэмсэнэ» гэһэн асуудал хамтын нээмэл суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Дурсагдаһан асуудалаар суглаа үнгэргэлгэдэ бэлдэхын тула тусхай комисси бии болгогдоһон байгаа. Комиссиин гэшүүд Иван Копылов, Николай Княжев, Ф. Воробьёва гэгшэд үйлэдбэриин технологи һайса мэдэхэ дүршэлтэй мастернууд. Тэдэнэр хүн бүхэнэй хүдэлдэг газараар ябажа, голодоһо гаргадаг шалтагаануудые усадхахадань туһалһан юм.

Партийна бюро, заводой захиргаанайхид суглаануудта абаһан шиидхэбэринүүдээ дүүргэлгэдэ ехэ анхарал хандуулдаг. Цэхые техническэ талааринь хубилгаха шухала байһан тухай асуудал һүүлэй хэдэн жэлэй туршада партийна суглаанууд дээрэ табигдаа. Ушар юуб гэхэдэ, консервын баанхануудые бүтээдэг линии хуушаржа, муудаһан байна. Мүнөө үедэ цехтэ шэнэ линии хабсаргагдана.

Заводой коммунистнуудай дурадхалаар электрокарай аккумуляторнуудта зарядка хэхэ байра түхеэрэгдээ, тиигэжэ хүнүүдэй ажалһаа гаража ошолго үсөөрөө.

Консервын түмэр баанхануудые гаргадаг цех тусхай складуудгүй дээрэһээ баанхануудые олоор гаргажа хадагалха аргагүйдэнэ. Тиимэһээ үйлэдбэридэ ехэ һаад ушаруулагдана гэжэ коммунистнууд зүб ажаглалта хэһэн юм. Коммунистнуудай дурадхал заводой хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралда абтажа, энэ табан жэлэй туршада бэелүүлэгдэхэ эмхидхэлэй техническэ хэмжээ ябуулгануудай түсэб дотор хараалагдаа.

Заводой коммунистнууд гансашье ажал хэрэгтээ һанаагаа зободог бэшэ, харин журам һайжаруулха, техническэ дэбжэлтэ түйлаха асуудалнуудта, хүдэлмэришэдэйнгөө үхибүүдэй һуралсалда, мүн ондоошье асуудалнуудта һаналаа табидаг юм.

«Партийна, комсомолой һуралсал», «Шефтээ абаһан һургуулидаа туһалха», «Ажалай журам сахидаггүйшүүлтэй тэмсэхэ» гэхэ мэтэ асуудалнууд һүүлэй жэлнүүдтэ коммунистнуудай үзэмжэдэ табигдаа. Ямар нэгэн участогай түлөө харюусадаг хүнүүд суглаан дээрэ элидхэл хэдэг. «Техническэ соведэй хүдэлмэри тухай» элидхэлые техническэ соведэй түрүүлэгшэ Борис Бенедиктов хэһэн байна. «Шефтээ абаһан һургуулидаа туһалха тухай», асуудалаар элидхэл хэхыень заводой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Илья Клищенкэдэ даалгагдаһан байгаа.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе хүндэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөн заводто улам үргэнөөр дэлгэрнэ. Энэ мүрысөөе мүн лэ коммунистнууд толгойлно. Партиин зэргэдэ арбаад жэлэй турша соо ябадаг олон коммунистнууд, тэрэ тоодо Галина Меринова, Владимир Немочин, Александра Злыгостева болон бусад халаанайнгаа даабарии саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэнэ. Залуу коммунистнууд Зоя Кудинова, Галина Губенина, Люба Чулкова болон бусад аха нүхэдһөө мүн лэ дутуугүй оролдоно. Эдэнэр халаанайнгаа 8 часай даабарии 7 час соо дүүргэнэ.

Заводой коллектив коммунистнуудай хүтэлбэрилхы үүргээ һайнаар бэелүүлһэнэй ашаар ажалдаа шэнэ амжалта туйлана. Гансахан энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай туршада даабариһаа гадуур зуугаад мянган баанха мяханай консервэ гаргагдаа.

Г. ХАРЧЕНКО.

Мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө һайнаар, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһөө һайнаар

ҮНЭН СЭХЭЭР АЖАЛЛАХАБ

«Мүнөөдэрэй түрүү хүдэлмэришэн—гүнзэгы эрдэм һургуулитай, культурна ехэ хүгжэлтэтэй, ажалда үнэн сэхээр, творческоор хандадаг хүн. Тэрэ хадаа үйлэдбэри дээрээ өөрөө эзэн байһанаа мэдэрдэг, манай обществодо боложо [...] бүхы юумэндэ өөрыгөө харюусалгатай [...]жэ тоолодог».

(СССР-эй профсоюзуудай XV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Ге[не]ральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн [...])

Профсоюзуудай XV съездын боложо байха үедэ олон юумэн тухай бодомжолжо ябааб. Нэн түрүүн агуу ехэ совет Эхэ оронойнгоо түлөө баясхал омогорхолоор сэдьхэл зүрхэмни халяа.

Съездын үндэр ендэр дээрэ гаража, үгэ хэлэһэн хүн бүхэнэй нютаг, өөһэдынгөө ажал хэрэг тухай хөөрэхэдэ гү, али хилын саанахи оронуудай түлөөлэгшэдэй амаршалга хүргэхэдэ гү, Совет ороной экономикын хүгжэн һалбаржа, дэлхэй дээрэ түрүү һуури эзэлжэ байһаниинь бүри эли тодо байгаа. Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев ороной дотоодын, гадаадын байдал тухай тодоор хөөрэжэ үгэһэн, шиидхэгдэхэ ёһотой асуудалнууд тушаа тогтоһон байна.

Съездһээ ерэһэн сасуугаа бригадынгаа гэшүүдтэй һанал бодолоо андалдан хөөрэлдөөбди. Тэдэнэр газетэнүүдтэ тунхаглагдаһан Л. И Брежневэй хэлэһэн үгэтэй танилсаһан, ямар асуудал шиидхэхэ ёһотой байһанаа мүн лэ ойлтоһон байгаа. Капитальна барилга эрхилхэ хэрэгтэхи дутагдалнууд нобшо удаанаар зайсуулагдана гэжэ нүхэр Брежнев тэмдэглээ. Бидэнэртэ энэ ажаглалтань ойлгосотой, сэхэ хабаатай гээшэ.

Эдэ дутагдалнуудые усадхаха, барилгые түргэнөөр, һайнаар хэхэ тухай энээнһээшье урда хэлэгдэдэгшье һэн бээз. Манай бригада өөһэдынгөө ажалай дутагдал элирүүлжэ, саашадаа юу хэхэ, ажалай эмхидхэл хайшан гэжэ һайжаруулха тухай бодомжолоо.

Гэрэй досоо талын ажал дүүргэдэг манай бригада 42 хүнһөө бүрдэнхэй. Ажалаа һаатуулангүйгөөр, һайн шанартайгаар дүүргэхын тула 4 звено боложо хубааранхайбди. Звеное даагшанараар дүй дүршэлтэй, бэрхэ хүдэлмэришэд томилогдоо. Эдэ звенонууд хоорондоо мүрысэдэг. Вера Ивановна Светлищевагай даадаг звено хододоо түрүү һууринуудай нэгые эзэлһэн байдаг. Тэдэнэр даабаряа саг үргэлжэ 35—40 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Бага даабари тэдэндэ үгтэдэг бэшэ. Харин ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, түрүү онол арга хэрэглэжэ, ехэ бүтээсэ туйлана ха юм.

Манай бригада гэр барилгын комбинат соогоо мэдээжэ болонхой. Би иигэжэ һайрхана бэшэб. Бригадын гэшүүн бүхэн өөрынгөө уялга һайнаар мэдэрнэ, үнэн сэхээр ажаллаха гэжэ оролдоно. Мэргэжэл шадабаряа бултадаа дээшэлүүлнэбди. 42 хүнэй 22-ынь 4-дэхи разрядтай, бусадынь 3-дахи разрядаар ажаллана.

Хүн бүхэнэй даажа абаһан ажалдаа үнэн сэхээр хандаад, тэрэнээ һайнаар дүүргэхэ гэжэ анхараад байхада, һайн үрэ дүн туйлагдадаг. Барилгын шанар муу гэжэ ходо хэлэгдэнэ. Үнэхөөрөө тиимэ. Бидэнэр энэ дутагдал зайсуулха гэжэ оролдонобди. Гэрэй досоо талын ажал һайн шанартайгаар дүүргэхын тула хиналта, шалгалта хэнэбди. Хэн нэгэнэй хангалтагүйгөөр ажалаа дүүргэһэн, голодоһо гаргаһан байбалынь, хэһээнэбди, шагнал үгэхэгүй гэһэн тогтоол абанабди. Мүн шанар һайжаруулха зорилгоор тусхай гурим тогтоогообди. Томо панелеэр гэр бодхоһон хабсаргагшадһаа тусхай комиссиин зүбшөөлөөр гэрнүүдые тушаажа абанабди. Энэ комисси хабсаргагшадай ажалые нарьнаар хинан шалгана, голодоһыень элирүүлнэ. Иимэ гуримай ехэ һайн байһаниинь элитэ. Хабсаргагшад ажалайнгаа шанар нилээд һайжаруулаа. Бидэнэр ямаршье һаадгүйгөөр гэрэй досоохи штукатурилжа, сагаадажа, шэрдэжэ эхилнэбди. Иимэ гурим шанарай түлөө тэмсэлдэмнай ашаг үрэтэй болоо.

Харин энээгээр бүхы дутагдал үгы хэгдээ гэхын аргагүй. Хатаагдаагүй модоор гэрэй пол хэгдэнэ. Шэрдээд байхада тэрэнь хатаад, ехэ забһар гарана. Энээн тухай модошо дархашуулда шанга эрилтэ табинабди. Хамтаараа зүбшэн хэлсэжэ, энэ дутагдал усадхаха тухай яһала бодомжологдоо. Ажалдамнай үшөө юун һаалта хэнэб гэхэдэ, барилгын материал дутагдана, оньһожоруулгын зэр зэмсэг хомор. Байра соохи таһалгын хана Эрхүүгэй областиин Шелеховскэ комбинадһаа асарагдадаг. Тэдэнэй шанар ехэ муу, дахинаа штукатурилха хэрэг гарадаг. Тиигэжэ нилээд һаатанабди, зарим гэрнүүдые саг болзор соонь тушаажа шаданагүйбди. Иимэ хана Улаан-Үдэдэ хэжэ болохо гэжэ һанагдана. Тиигэжэ дурадхаһан байнабди. Теэд энэ асуудал нобшо удаанаар шиидхэгдэнэ.

Һүүлэй үедэ манай ажал оньһожоруулагдажа эхилээ. Урдань штукатурилха, сагаадаха, шэрдэхэ ажал хуу хүдэлмэришэнэй гараар хэгдэгшэ бэлэй. Мүнөө механическа аргаар сагааданабди, тусхай пистолеедээр батарей, сонхын колодо шэрдэнэбди. Оньһожоруулмал валигаар пол шэрдэдэг болообди. Эдэ бүтэдын ашаар ажалаймнай бүтээсэ 35 процентээр дээшэлээ. Харин оньһожоруулгын эдэ зэр зэмсэг үшөө үсөөн байна.

Ажалдамнай һаад ушаруулдаг дутагдалнуудые зайсуулжа шадааһаа, гэр байрануудые богони саг соо һайн шанартай[...] болохо.

Нёдондо манай [...] гэрэй досоо талы[...] гэһэн сэгнэлтэтэйг[...]таа. Энэ жэлдэ ажа[...] бүри һайжаруулха [...] Үсэгэлдэрэйхиһөө [...] ажаллаха, һайн үр[...] тухай Л. И. Брежне[...] бригадын гэшүүд [...]лэн дүүргэхэ, гэр [...] болзорһоонь урид [...] оролдоно. 120 байр[...] соо талын ажалые [...] звено хэжэ байнхай[...] 9-нэй үдэр болотор[...]га абтаа. Мүн нүтөө[...]но байрын үшөө [...]ниин 1 болотор [...] шааха гэжэ хараал[...]

Ажалай эмхидхэл[...]руулха, үнэн сэх[...] тиигэжэ о[...]онойнгоо хүгжөөхэ хэрэгтэ [...] оруулха гэжэ бул[...]бди.

Г. [...]

Улаан-Удын г[эр ...] комбина[...] профсоюзуудай X[V ...]

Балта, хадуурай бата нэгэдэл

Мартагдашагүй УУЛЗАЛГА

Һаяшаг Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй соёлой ордон соо хүн зон олоороо сугларанхай, хүхюун зугаа дэлгэжэ байбад. Хатар наадада дуратайшуул ирагуу хүгжэмэй аялга доро хүнгэнөөр эрьелдэнэд. Харин наһатайшуул түбшэн даруутаар хөөрэлдэнэд. Жэшээтэ эрхим ажалаараа холо наагуур суурхаһан хүдэлмэришэдые эндэ харанабди. Тэдэнэй дунда Хүндэтэ түмэр замшанай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, мастер Ефим Прокопьевич Реутский, Ленинэй орденой кавалер Роман Касанович Торонов, локомотив хабсаралгын цехэй комсомол-залуушуулай бригадир Геннадий Николаевич Поляков гэгшэдые харанабди. Мүнөө эндэ ажалай түрүүшүүлэй заншалта слёт үнгэргэгдэхэнь. Үнинһөө хойшо холбоо барисаатай Яруунын аймагай түрүү хүнүүд уряалаар ерэнхэй, заводойнгоо нүхэдөөр хани халуунаар хөөрэлдэнэд.

КПСС-эй Яруунын райкомой хоёрдохи секретарь Рабдан Гармаевич Раднаев түрүүтэй һаалишад, хонишод, механизаторнуудтай золгонобди. 1971 ондо үнеэн бүриһөө 2.500 килограмм һү һаажа аймагайнгаа чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн һаалишан Намжилма Дамдинова, Исэнгын совхозой һаалишан Пурба Башкуева болон бусад хүдөө ажахын түрүүшүүл шефүүдэйнгээ слёдто адлил эрхэтэйгээр хабаадалсахаяа ерээд байна ха юм.

Уданшьегүй хонхо жэнгиржэ, хүнүүд соёлой ордоной ехэ зал руу оробод. Һандали бүхэн дээрэ заводой «Локомотив» гэжэ бараар хэблэгдэдэг газетэ табяатай. Энэ газетэ слёдто хабаадагшадта зорюулагданхай.

Орденто заводой парткомой секретариин орлогшо Г. А. Репин дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

— Мүнөө жэлнай юрын жэл бэшэ гэжэ булта мэдэнэбди. СССР-эй 50 жэлэй ой тэмдэглэгдэхэнь. Заводоймнай баригдаһаар дүшэн жэлэй ой мүн лэ гүйсэхэ. Эдэ һайндэрнүүдые ажалай бэлэгүүдээр угтахын тула заводоймнай хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр ажаллана. Бидэнэр нэгэдэхи кварталайнгаа даабари 2 процентээр үлүүлэн дүүргээбди. Апрель һара соошье амжалтатайгаар хүдэлжэ байнабди — гэжэ мэдүүлбэ.

Мүн Яруунын аймагай ажалшад һүүлэй үедэ яһала һайн үрэ дүн туйлаһан байха юм. Эдэнэр байгша оной нэгэдэхи кварталай даабариһаа гадуур 2 мянган центнер һү гүрэндөө тушаагаа.

— Шефүүднай таряа тариха, хурьгадые абаха, үбһэ, таряа хуряахадамнай ходо туһалалсадаг. Тэрэнэй хажуугаар ехэ барилга хэнэ. Үнгэрһэн жэлэй туршада эбэртэ бодо малай 3 байра, 2 кошара, хоёр-хоёр бүлэ айлай орохо дүрбэн гэр ажалшадтамнай барижа үгөө. Иигэжэ шадаха зэргээрээ хүдэлмэришэдэй туһалжа байхадань, оролдожол хүдэлхэ болоноолди даа, — гэжэ Яруунын аймагай ажалшадай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдөө ажахын управлениин начальник Н. Н. Найданов амаршалгын үгэ хэлэхэ зуураа тэмдэглээ.

Һүүлэй үедэ хүдөө ажалшадай ба хүдэлмэришэдэй дундахи холбоо барисаан улам бэхижээ. Эдэнэр ходо уулзажа, ажал хүдэлмэри, саашанхи хараа зорилгонууд тухайгаа хөөрэлдэдэг гээшэ.

«Коммунизм байгуулгын мүнөө үеын шатада манай ороной хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашад ба ажалша интеллигенциин холбоо барисаанай удха бүри гүнзэгырнэ» гэжэ СССР-эй профсоюзуудай XV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ элихэнээр һанагдаадхина. Нээрээшье, хүдэлмэришэд хүдөө ажалшадтайгаа нэгэ һанал бодолтойгоор бэе бэедээ туһалалсан ажаллажа байхадаа, Эхэ оронойнгоо экономикые улам түргэнөөр хүгжөөхэ арга боломжотой байна бшуу. Эдэнэр абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шаданашье. Энээн тухай слёдто хабаадалсаһан ажалай түрүүшүүл дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэбэд.

Удаань Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй начальник А. С. Асеев Яруунын аймагай түрүү һаалишад, хонишод, адуушад болон механизаторнуудта үнэтэ бэлэгүүдые барюулба. Адуушан Ринчима Гомбоева, һаалишан Намжилма Дамдинова, үхэршэн Дон[...] гэгшэд часаар шаг[...] Мункуев, Иван Ми[...] бусад механизаторну[...] сэгэй наборнууд үг[...] зэмсэгүүдые локом[...] һабарилгын заводой [...] тальна цехэй токары[...] байха юм.

Хүдөө гаража, эд[...]тэйгээр хүдэлдэг бү[...]ришэд КПСС-эй Яру[...]мой Хүндэлэлэй гра[...] шагнагдаба. Хүдэл[...]дөө ажалшад үдэшэ [...] хөөрэлдэжэ, уран һ[...] гэмэй бэлдэһэн конц[...] сэнгэбэд.

К. ЖА[...]

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: [...] орденто ЛВР[З-гэй] начальник А. С. [...] дөө механизатор[...]ментнүүдые бэлэглэж[...]һаа) малшан Д. Э. Д[...]лишан Д. Б. Батуев[...] главна механик А. [...] адуушан Р. Гомбо[...] П. И. Водоломов, һаа[...] Печорина, һаалишан [...]ва, Яруунын аймгүй[...] дөө ажахын управле[...]ник Н. Н. Найдан[...] С. Жигжитов гэгшэд [...] байнад.

Д. КАПУСТИ[Н]

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ ГАРАБА

«Байкал» учхоздо Б. Цыренов Д. Будаева нүхэртэеэ хонишоноор хэдэн жэлэй туршада ажаллана. Цыреновэй отарын хонишод түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түл абалгада эрхим бэлэдхэлтэйгээр ороһон. Байгша ондо тус отарын хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абажа, түлжүүлхэ тухайгаа мэдүүлээ һэн. Һаянай байдалаар эдэ хонишод хаража байһан 432 эхэ хониһоо 543 хурьга абаа гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриһөө 123 хурьга түлжүүлжэ байнхай. Хонишодой габшагай бэрхээр ажаллажа гараһые энэ сүм гэршэлжэ үгэнэ бшуу. Эдэ нүхэднай абаһан хурьгадаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй түлжүүлхэ зорилготой ажаллана. Мүн ажахын бэрхэ хонишон В. Бадмаев 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абанхай, һайнаар харууһална.

Ажахымнай хонишод ССР Союзай тогтоһоор түүхэтэ 50 жэлые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтаха.

С. ХАЛТУЕВ.

ЭСЭГЭ ОРОНОЙ СУДНА БҮТЭЭЛГЫН АХА ЗАХА[...]

ТАЛЛИН. (ТАСС-ай корр. М. Ишов). Жэлэй эхинһээ хойшо загаһа олзоборилгын зургаан судна Таллинай заводто болзорһоо урид заһабарилагдаба. Тиин олзоборилгын сагай 50 сүүдхэ алмагдаа. Хубниин, бригадануудай 5 жэлэй түсэбүүдые болзорһоо урид дүүргэхэ гэһэн хүдэлөөе Таллинай заводууд, фабрикануудай дунда тус предприятиин коллектив үүсхэһэн байна.

Элдэб нуурнууд ба далайнуудһаа, Калининградай кит агнагшадһаа, Эстони, Латви, Литвагай загаһашадһаа амаршалгын телеграмма энэ предприятиин нэрэ дээрэ ерэнэ. Таллинай судна заһабарилагшадые заводойнь 250 жэлэй ойгоор амаршална.

Энэ завод 1722 ондо анхан эмхидхэгдэһэн. Суднанууд парус, такелаж болон бэшэшье юумэеэ заһабарилуулхын тула канал соогуур дабшан, завод хүдэр ородог байгаа. Эсэгэ ороной флодой, судна бүтээлгын хэрэгэй хүгжэхэ тума Агуу Пётрой мастерскойнууд гэжэ нэрлэгдэһэн түрү[...]хүүдтэй предприятиише [...]

Таллиндахи судна [...]гын завод мүнөө ямар [...] гэхэдэ, түгэс оньһожор[...] предприяти болонхой. [...] бүри жараад судна заһаб[...]даг.

ЗАВОДУУД ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛДЭНЭ

Хүдөө ажахын техникэ заһабарилха оньһожоруулагдамал 30 гаран отряд «Красное Сормово» заводто бии болгогдоо. Отряд бүхэндэ 2—3 слесарь, электрогазо-гагнууршан, токарь бии. Областиин ажахынуудта хабарай тарилгын эхилэмсээр, шефтээ абаһан колхоз болон совхозуудай таряашадта туһалхаяа гараха юм.

Заводуудай эльгээһэн хүнүүд, нютаг тосхонуудта гар һула ерэхэгүй. Газова гагналгын агрегадууд, трактор, комбайнуудта шухала запчастьнууд, зэр зэмсэгүүд, болон машина заһабарилхада хэрэгтэй зүйлнүүдээр отрядууд хангагданхай.

Үбэлдөө шанга хүйтэнэй болоһонһоо уламжалан, таряашадта тохёолдоһон нэмэлтэ хүдэлмэриин заримые судна бүтээдэг заводой хүдэлмэришэд даажа абахаар шиидээ. Намарай таряанай хосорһон дээрэһээ олонхи ажахынуудта хүдэлмэриинь хэмжээн ехэ байшоо. Теэд тэдэниие богонихон болзор соо дүүргэхэ шухала. Тиимэһээ корабль бүтээгшэдэй коллектив ажахыда үзүүлэгдэхэ нэмэлтэ туһаламжын түсэб баталаа. Тосхоной ажалшад һаяын долоон хоногой хугасаа соо сормовичуудһаа тракторай рама, кронштейн болон бусад запчасть абаха байна.

Таряашадта туһаламжа үзүүлхэ гэһэн сормовичуудай үүсхэл КПСС-эй обкомоор һайшаагдан дэмжэгдээ. Судна бүтээгшэдэй жэшээгээр городой предприятинуудай олон коллектив тарилгын кампанида бэлдэлсэнэ.

(ТАСС-ай корр.).

Горький.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ—ЯХАД ОРОН

ЯКУТСК. (ТАСС-ай корр.). Уран зурагай, графикын 130 гаран зураг, мамонтын яһаар, мүнгоор хэһэн зүйлнүүдэй выставкэ түрсэлэн харуулдаг искусствын музей соо нээгдэбэ. Уран бүтээлшэдэй энэ тоосоото хүдэлмэринь Яхадай уран зураашадай түрүүшын съездэ зорюулагдана.

Республикын мастернууд һүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ темэтэй болонхой. Энэнь—Холын хойто зүгэй ажахын индустриализаци. Вилюйскэ ГЭС, мүнхэ сэбдэг газарта баригдаһан түрүүшын электростанциие олон зураашад харуулһан байна.

Совет орон доторһой

Астрофизигүүдтэ „Антей“ туһална

ЕРЕВАН. (ТАСС). «Антей» гэжэ самолет Киевһээ Армениин ниислэл хүрэтэрхи зайе гурбан часһаа бага саг соо гатална. Бюраканай астрофизическэ обсерваториин мантан томо шэнэ телескопой башниин хабхаг оройн түмэр хэрэгсэлнүүдые агаарай энэ гигант эндэ асараа. Ашаанайнь хэмжүүр юрэ бусын: утань—8, үргэниинь—4 метр хахад. Тиимэһээ түмэр харгыгаар гү, али автомобиляар тэрэниие асархын аргагүй байгаа бшуу.

Украиныи металлистнуудай бүтээһэн хэрэгсэлнүүдые агаарай корабльһаа дары буулгаад, гурбан ехэ автоплатформо тэрэниие Арагац хадын ташалан тээшэ абаашаа.

— Энэ ниидэлгэмнай туршалгын удхатай юм,—гэжэ АН-22-ой командир Ю. Курлин ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ хэлэһэн байна. «Антей» үндэр хадатай газарта түрүүшынхеэ «хүдэлмэрилөө».

БАЙГАЛАЙ МАТЕМАТИЧЕСКА ДҮРЭ ХЭЛБЭРИ

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин лимнологическа институтда математическа дүрэ хэлбэри шэнжэлхэ лаборатори бии болгогдоо. Энэнь электронно-тоололгын «Днаири» гэжэ машинаар хангагданхай.

Байгал соо боложо байгаа тон орёо физическэ, биологическа үзэгдэлнүүдые хараадаа абалсан, байгаалиинь комплексын математическа дүрэ хэлбэри бии болгохо зорилго шэнэ лаборатори табина гэжэ институдай директор, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Г. И. Галазий мэдээсэбэ. Тэрэ дүрэ хэлбэриин үндэһөөр, энэ нютагтахи ажахые ашаг үрэтэйгөөр эрхилхэ ябадал тухайлагдаха байна.

(ТАСС-ай корр.).

Эрхүү.

МОСКВАГАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭҺЭН БААТАРНУУДТА

Хүшэр хүндэ 1941 ондо ниислэл хотоёо хамгаалһан сэрэгшэдэй хүндэлэлдэ Ленинградска шоссейн 41-дэхи километртэ мүнхэлэлгын комплекс баригдажа эхилбэ. Эндэ бульдозернууд хүнхинэнэ, шорой шэрэһэн самосвалнууд субана. Арбан зургаан метр үндэртэй, алдар солын хүшөө-добуу болхоохын тула арба мянга тухай машина шорой хэрэгтэй болохо гэжэ мэргэжэлтэд тоолоо.

Архитекторнууд И. Покровский, Ю. Свердловский, скульпторнууд А. Штейман, Е. Деревянко гэгшэдэй проектээр тус мемориал баригдана. Панфиловай суута дивизиин мэргэшүүл, Л. Доваторай гвардиин сэрэгшэдэй 1941 оной ноябрь-декабрь соо хамгаалан тулалдаһан районуудай нэгэндэ мемориал бодхоогдохоор шэлэгдэһэн байна.

МОСКВА. СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые [...]даг выставкэ дээрэ хүдөө ажахын шэнэ машинануудай [...] «Вихрь», «КС-1,8» гэжэ силос хуряадаг машина бии.

Энэ комбайн дээрэ ганса тракторист хүдэлхэ. Энэ [...] һайн юумэнь юун бэ гэхэдэ, тэрэ гектарай 800 центнер [...] гарасатай талмай дээрэһээ хуряалга хэхэһээ гадна сенаж [...]жэжэлхэ шадалтай.

1972 ондо 7.000 иимэ «Вих рь» машинанууд гаргагда[...]

Соведүүдэй хүдэлмэри

АРАД ЗОНДО ТУҺАТАЙ ХЭРЭГ

...й «Байкал» гэжэ һурал... ажахы Ивалгын сомоной ...й газар дээрэ оршодог юм. ...зоной ажаһуудалай эрилтэ ...а, соёл сурталай хүдэл... һайжаруулха болоод һуу... тосхонуудаа болбосон, сэ... ...тэй болгохо талаар хүдэл... ба бусад олон ажал ябуул... депутадуудай, сомоной Со... эдэбхитэдэй хабаадалгагүй... үнгэрдэггүй гэхэдэ алдуу ...огүй.

...советэй ажал хүдэлмэри ... туршалга- үйлэдбэриин ...лалай ажахы дээрэ яма... ...үзэгдэнэб гэжэ хараа һаа ...байха.

...ублика доторнай хоёр жэ... ...соёлой добтолго ябажа бай... СССР-эй, Буряадай АССР-эй ...элэй ойнуудые угтуулан, ...талаар Ивалга нютагтамнай ...э ехэ ажал хэгдэхэ. Сомсо... гүйсэдком, манай ажахын дирекци, партком хамта сугларжа, «Байкал» гэжэ һуралсалай ажахын түб һууриниие болбосон түхэлтэй болгохо талаар шухала ажал ябуулгануудые хараалһан байна. Энээнээ олониитын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсээд, хэгдэхэ ажал хүдэлмэринүүдые бултынь нэрлэжэ, тэдэниие бэелүүлхэ харюусалгатай хүнүүдые зааһан юм. Тиигэжэ соёлой добтолгоор «Байкал» ажахыда яһала ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай.

Мал ажал дээрэ хүдэлжэ ябаһан хүн зоной һууха хоёр квартиратай 8 гэрэй барилга энэ жэлдэ дүүргэгдэхээр эхилээ юм. 12 хүнэй нэгэ доро орохо бани, 40 хүнэй һууритай столово, ажахын конторын шэнэ байшан, зунай театр, спортивна талмай, магазин, хүүгэдэй саад, автомашинануудай гараж, 200 толгой үхэрэй байра болон бусад тус добтолгын үедэ ашаглалгада үгтэхэ.

Хажуу тээһээ туһаламжа, хүсэ хэрэглэнгүй эды ехэ ажал богонихон болзорто хэхэ уялга абахадаа, манай ажахынхид харюусалгаяа һайн мэдэхэ байһанаа харуулаа гээшэ. Тиигээдшье барилгын түсэбөөр хараалагдаһан ажал хүдэлмэриин ябасые сомоной Соведэй гүйсэдком, тэрэнэй саг үргэлжын комиссинууд, депутадууд болон депутадуудай постнууд хиналта доро хүрэһөөр лэ абаа юм. Ажалай һаатабал, тэрэнэй шалтагаание дары элирүүлхэ, дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүд абтадаг. Энээнэй ашаар барилгашад хоёр квартиратай 2 гэр ашаглалгада үгэбэ. Тиихэдэ хоёрдохи отделениин захиргаанай байшангай барилга дүүргэгдэ, автомашинануудай гараж, бани баригдаа. Энэ хабартаа үшөө 2 гэр, столово ашаглалгада үгтэхэ, хүүгэдэй нэгэ саадай байшан үргэдхэгдэхэ байна.

Энээнһээ гадна һуурин тосхонуудые сэсэрлигтэй болгохо талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ. Мүнөө хабар 5 мянган элдэб түхэлэй модон болон һөөгүүд һуулгагдаха. Тус хүдэлмэридэ һургуулиин һурагшад, бүхы олониитэ бултаараа бэлэдхэл ябуулаа.

Соёлой добтолгын эршэтэ ажалай аша туһаар манай «Байкал» гэжэ һуралсалай ажахын һуурин тосхонууд мүнөө зундаа бүри зохид, сэсэрлигтэй, үзэмжэтэй болохонь гээшэ. Ажал хүдэлмэриин урагшатайгаар ябахада хүн зоной эдэбхи үүсхэлшье ехэ байна. Илангаяа сомоноймнай Совет ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулна.

С. ХАЛТУЕВ.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮД МЭДЭЭСЭНЭ

...ҮҮШЫН ХЭШЭЭЛ

...н аймагай түб һууринда ... лектори эмхидхэгдэжэ, ... түрүүшын хэшээл һая... ...боо. КПСС-эй райкомой ...да ба агитациин таһа... ...а В. Ц. Шойненов тоб... ...гэ хэлэхэ зуураа, лекто... ...лалай түсэб ба зорилго... ...суглараргшадые танил...

...С-эй XXIV съезд ба со... ...д—коммунизм байгуулаг... ...һэн асуудалаар партиин ... секретарь В. М. Ломо... элидхэл хэбэ. Тэрэниие ...шад ехэ анхаралтайгаар ..., олон асуудалда харюу ... байна. Хэшээлэй түгэс... КПСС-эй XXIV съезд ту... ...ым харуулагдаба.

«Шэнэ Үдэ» газетэ.

...ХИТЭН

... Абдуловна Баинова ...-Үдын аймагай Ивалгын ... һургуулида медицинын ...аар хоёрдохи жэлээ хү... ...байна. Тиигэбэшье энэ үе ...э юумэ хэжэ үрдеэ. Тэндэ ... кабинет нээгдэжэ, эмшэ... ...ба һэргылэмжын ехэ хү... ...ябуулагдана. Нүхэр Баи... ...медицинын элдэб асуудал... ...р һурагшадтай һонир... ... хөөрэлдөөнүүдые үнгэр... ...айдаг юм.

...һургуулиин дэргэдэ Улаан ...ээй эхин эмхи байгуулаг... ... Тэрэнэй зэргэдэ 1.100 ...һурагша, 60 гаран багша ... байна. Тэндэ санитарна ...эмхидхэгдээд, тэдэнэй гэ... түрүүшын туһаламжа ...а һураад байна. Тиихэдэ ... гэшүүд нүхэр Баинова... ...туһа хүргэдэг юм. Тэдэнэр ...етень гаргана, бэеын ...ахын булан, элдэб мон... ...дые бэлэдхэнэ.

... Абдуловнагай эмхидхэ... ...ойлгууламжын хүдэлмэри ...р ябуулһанай ашаар оло... ...багшанар һайн дураараа ...ууд болонхой.

«...мунизмын туяа» газетэ.

...ОНОЙ ...ЛШАДАЙ ...ААН

...ри-Сомон тосхоной соёлой ... эндэхи ажалшадай ... болобо. Ниитын гурим са... ...улам һайжаруулха тухай ...аар Хяагтын аймагай про... Н. Ц. Жамбалов энэ суг... ...дээрэ элидхэл хээ. Тиихэ... ...советэй гүйсэдкомой доторой хэрэгүүдэй таһагай даагша Х. Д. Дулмаев нэмэлтэ элидхэл хэбэ. Тосхондо «хатуу харатай ханилаад», ниитын гурим, ажалай журам хазагайруулагшад олон гэжэ тэдэнэр тэмдэглээ.

Ниитын гурим ба ажалай журам хазагайруулдаг, хүдэлмэриин сагта архидадаг, ажал хэдэггүй хүнүүдтэй хатуу шанга тэмсэл эмхидхэхэ гэһэн шиидхэбэри суглаанда хабаадагшад батална абаба.

«Ленинэй туг» газетэ.

Путёвко—бэлэг

«Путь к коммунизму» колхозой гурбадахи отделениин клубта хүн зон олоороо сугларанхай. Тэдэнэй дунда буурал сагаан толгойтой үбгэд, хүгшэд олон байгаа. Энэньшье ойлгосотой. Ушарынь юуб гэбэл, нютагтаа колхозой эмхидхэгдэһээр таһалгаряагүй ажаллаһан Григорий Дмитриевич Куев гэгшые энэ үдэшэ баяр ёһололой оршон байдалда пенсидэ үдэшэһэн байгаа бшуу.

Колхозой правлени ба партийна эхин организаци Г. Д. Куевай оролдосотой һайн ажалые хараадаа абажа, Хара далайн эрьедэхи санаторинуудай нэгэндэ ошожо амарха түлөөһэгүй путёвко бэлэглэһэн байна.

«Прибайкалец» газетэ.

Экономическа семинар

Кабанскын аймагай Байгалай совхоздо экономическа семинар хүдэлжэ эхилбэ. Совхозой отделенинүүдые эрхилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, тракторно-таряан ажалай бригадын бригадирнууд, һаалиин фермэнүүдые даагшанар тэрэ семинарта һуралсана. Ажахын түсэблэлгэ-экономикын таһагай начальник Е. А. Морозова семинарай хүтэлбэрилэгшөөр томилогдонхой.

«Ажалай бүтээсэ ба тэрэниие дээшэлүүлхэ арга боломжонууд» гэһэн асуудалаар нормировщик Н. Л. Шестаков семинарай түрүүшын хэшээл дээрэ элидхэл хэбэ. Семинарай хэшээлнүүд һара бүри нэгэ дахин боложо байха юм.

«Байгалай галнууд» газетэ.

Университедэй хэшээл

Ахын аймагай түб Орлик тосхондо эмхидхэгдэһэн түрэлхидэй арадай университедэй ээлжээтэ хэшээл болобо. «Үхибүүдые бүлэ соогоо яажа хүмүүжүүлхэб?» гэһэн асуудалаар Орлигой дунда һургуулиин багша Г. А. Иванова элидхэл хэһэн байна. Тэрэ элидхэлыень университедэй хэшээлдэ хабаадалсаһан түрэлхид ехэтэ һонирхон шагнаа.

«Малшан» газетэ.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

ЗАГАҺАШАД УРАГШАТАЙ

Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ загаһа олзоборилдог колхозой загаһашад юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи оной түрүүшын кварталда һайнаар хүдэлжэ, хараалагдаһан түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ шадаһан юм. Тэдэнэр апрель һарадашье урагшатай ажаллажа байна. Ажалай үндэр бүтээсэ туйлаһанайнгаа ашаар энэ ажахын загаһашад апрелиин түрүүшын арбан хоногой туршада 266 центнер загаһа барижа, бэлэдхэлэй пунктда тушааба. Тиигэжэ загаһа бариха хоёрдохи кварталайнгаа түсэбые 88,6 процент дүүргээд байна.

Загаһашадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ А. Т. Антроповой бригадын гэшүүд түрүү һуури эзэлжэ ябана. Эдэнэр нэгэ дахин, губшахадаа 120 центнер загаһа бариһан байха юм. Тиихэдэ Ю. И. Васильевай хүтэлбэрилдэг бригадын загаһашад баһал урагшатай хүдэлнэ. Эдэ хоёр бригадын хүдэлмэрилэгшэд загаһа бариха апрелиин түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэнхэй.

А. БУСУРМАНОВ.

Улаан-Үдын аймагай «Дружба» колхоздо Иннокентий Фёдорович Пластинин жолоошоноор ажалладаг юм. Тэрэ таряа хадалгын, таряа хуряалгын үедэшье эрхим һайнаар ажалладаг гэжэ суурхаһан.

Энэ жэлдэшье жолоошон «Урал» гэжэ машинаараа үндэр бүтээсэ харуулан ажаллана. Иннокентий Фёдорович нэгэнтэ бэшэ Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жолоошон И. Ф. Пластинин.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

БРЮССЕЛЬ

ЮРИСТ-ДЕМОКРАДУУДАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсан ажаллалгын асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөө дары түргөөр зарлахын түлөө юрист-демокрадуудай уласхоорондын ассоциациин секретариат (МАЮД) мэдүүлбэ. Европодо аюулгүй байдал, харилсан ажаллалга тогтоохын тула олониитын хүсэнүүдэй ассамблей зарлахые дэмжэжэ байһанаа Брюссельдэ болоһон секретариадай зүблөөндэ хабаадагшад мэдүүлээд, ассамблейн хүдэлмэридэ хабаадалсаха МАЮД-ай делегациие һунгаба. СССР ба ПНР-тэй хэһэн ФРГ-гэй договорнуудые эсэслэн баталхын түлөө секретариат һаналаа мэдүүлээ. Энэ хадаа уласхоорондын ёһо хуули бэхижүүлхэ, Европодо харилсаа холбоо тогтоохо шухала эрхэ нүхэсэл болоно.

Американ авиациин Вьетнамай Демократическа Республикын газар нютагуудта зэрлиг бүдүүлигээр добтолго хэжэ байһыень буруушаагаад, Индохитадта США-гай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгаяа дары болюулхыень ассоциаци эрилтэ табиба.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тушаа тогтоол абахадаа, МАЮД-ай секретариат Израилиин зонхилхы тушаалтадай хархис политикые хатуу шангаар шүүмжэлээд, эзэмдэһэн араб газар дээрэһээ бүхы сэрэгүүдээ гаргахыень Израильда эрилтэ табиһан байна.

Юристнүүд Анджела Дэвистэй талархажа байһанаа мүн лэ мэдүүлээ.

Совет юристнүүдэй делегаци МАЮД-ай секретариадай хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

БОНН. (ТАСС). Брандтын правительстводо этигэл найдабаригүй байһан тухайгаа правительстводо ороогүй партинуудай — ХДС /ХСС — хэһэн мэдүүлгые ФРГ-гэй бундестаг буруушаажа, 247 хүн дуугаа үгөө. Тиигэжэ В. Брандт ФРГ-гэй канцлераар үлэһэн байна.

ПАРИЖ. (ТАСС). Вьетнамай асуудалаар Париждахи хэлсээнэй 148-дахи зүблөөн апрелиин 27-до эндэ болобо.

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). ФРГ ба СССР-эй, ФРГ ба ПНР-эй хоорондын договорнуудые эсэслэн баталалгые таһалдуулхын тула Баруун Германиин хархис хүсэнүүдэй һэдэлгэнүүдые буруушаажа байһанаа мэдүүлжэ олон мянгаад хүн зон Баруун Берлинэй түбэй гудамжада демонстраци хэбэ.

«Залуу социалистнууд», «Залуу демокрадууд», «Нашангууд» гэжэ эмхинүүдэй үүсхэлээр демонстраци үнгэргэгдэһэн байха юм.

ОСЛО. (ТАСС). ФРГ ба СССР-эй, ФРГ ба Польшын хоорондо договорнуудые баталха арга олгоһон Брандт-Шеелиин правительствын «зүүнэй тала баримталһан политикые» Норвегиин политическэ тушаалтад найдамтайгаар харана гэжэ Норвегиин премьер-министр Т. Браттели мэдүүлбэ. Эдэ договорнуудые дары түргөөр эсэслэн баталалга түгшүүрилые һуларуулха политикада ехэ туһа нэмэри болохо юм гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ЛОНДОН

Шахардуу байдалтай

ТАСС

Англиин хэблэлэй мэдэрһэнэй ёһоор, Ольстерые Лондонһоо сэхэ зонхилон хүтэлдэг болоошье һаань, Хойто Ирландидахи түгшүүрилтэ байдал огто хубилаагүй. Англиин солдадууд болон нютагай улад зоной дунда тэмсэлнүүд үдэр бүри болоно. Бомбын тэһэрээн, буугай нэерээн замханагүй.

ХИЛЫН Саанаһаа РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

УЛААН-БААТАР

МОНГОЛОЙ БАРИЛГАШАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

ТАСС

Монголой барилгашад энэ жэлэй нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргэбэ. Түбэй, Үбэр-Хангайн, Хобдын аймагуудай барилгын эмхинүүд эгээн ехэ амжалта туйлаһан байна. 1972 ондо Монголой Арадай Республикада барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээн, нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, 14,2 процентээр дээшэлхэ.

БЕРЛИН

Э. ХОНЕККЕРОЙ ИНТЕРВЬЮ

ТАСС

Эдэ үдэрнүүдтэ ФРГ харюусалгатай шиидхэбэри гаргахые бэлдэжэ байна гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер «Нойес дойчланд» газетэдэ, АДН агентствэдэ интервью үгэхэдөө тэмдэглээ.

Баруун Германиин Бундестагай депутадууд өөһэдтэнь тудаһан харюусалгые мэдэржэ, СССР ПНР хоёртой ФРГ-гэй хэһэн договорнуудые эсэслэн баталһанай ашаар Европын арадуудай амгалан тайбанаар ажаһууха эрхэ байдал байгуулхын тула бүхы арга боломжонуудаа элсүүлхэ аабза гэжэ тэрэ этигэн найдажа байһанаа мэдүүлээ.

ВАШИНГТОН

Р. НИКСОН ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

Вьетнамдахи байдал тушаа США-гай президент Р. Никсон радио болон телевиденеэр үгэ хэлэбэ. Сэрэгэй байдал тухай тодорхойлон хэлэхэдээ, «дайе Вьетнамай түхэлтэй болгохо» гэһэн политика хангалтатай үрэ дүнгүүдые үгэжэ байна гэжэ тэрэ баталаа. Сагаан байшангые толгойлогшо иигэжэ хэлэхэдээ, дайн дажарта эсэргүүгээр Холбоото Штадуудай хүн зоной хэжэ байһан тэмсэл, США-гай ээрхэг түримхэйшүүлэй Вьетнамда үйлэдэжэ байһан гаргуу ябуулгануудые шүүмжэлһэн дэлхэйн олониитын буруушаалга һуларуулхые оролдоно гээд политическэ тушаалтад тэмдэглэнэ.

Р. Никсонэй мэдүүлһэнэй ёһоор, байгша оной майн 1 болотор Вьетнамдахи американ сэрэгүүдэй тоо 69 мянга хүрэтэрөө хороогдохо. Американ сэрэгүүдые эндэһээ гаргаха программаяа үргэлжэлүүлхые шиидэжэ байһан тухайгаа президент соносхоо. Энээнһээ хойшо хоёр һарын турша соо үшөө 20 мянган американ сэрэгшэд Вьетнамһаа гаргагдаха юм гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Энэ хадаа американ империалистнуудай Индохитадта хэһэн ээрхэг түримхэй ябуулга болюулагдахань гэһэн удхатай бэшэ. Ябаган сэрэгшэдэйнгээ тооё хорообошье, вьетнам арадта эсэргүүгээр Холбоото Штадууд агаарай-сэрэгэй, далайн-сэрэгэй хүсэнүүдые улам үргэнөөр хаяна. «Агаарай-сэрэгэй ба далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй Хойто Вьетнамдахи сэрэгэй объектнүүдтэ добтолгоёо үргэлжэлүүлхэ заабари үгөөб», — гэжэ Р. Никсон мэдүүлээ.

Апрелиин 22-һоо Парижда болодог хэлсээнүүдтэ хабаадалсахыень США-гай түлөөлэгшэдэ заабари үгөө һэм гэжэ президент мүн лэ хэлэһэн байна.

ДЕЛИ

Индиин хүдэлмэришэдэй амжалта

ТАСС

Машина бүтээхэ, түмэр зүйлнүүдые, нефтепродуктнуудые, химическэ зүйлнүүдые бүтээн гаргаха талаар Индиин хүдэлмэришэд нилээд ехэ амжалта туйлаа.

Промышленна продукцинуудые харин гүрэнүүдтэ худалдалгаһаа 1971 ондо 154 миллиард рупиин ашаг олзо ороһон байна.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Апрелиин 26-да США-гай стратегическэ авиаци Урда Вьетнамай газар нютагуудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо үргэлжэлөө. «В-52» түхэлэй хүндэ бомбардировщигууд сүлөөлэгдэһэн газар нютагуудые, тодорхойлон хэлэхэдэ, Контум провинцида, Анлок хото шадарай һуурин тосхонуудта 2 мянган тонно бомбо хаяа.

Түбэй хада гүбээлиг газарта илангаяа шанга байлдаанууд болоһон байна. Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй шанга сохилтоһоо сухарижа, сайгон сэрэгүүд «Браво» гэжэ баазаяа орхин зугадажа, Контум хотоһоо хойшоо 17 километрэй газарта шэбээлхэ баатай болоо. Хада гүбээлиг газарай хойто захада байрладаг сэрэгэй Бенхет бааза хүреэлэгдээ. Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй артиллери Контум, Плейкэ хотонуудай аэродромуудые буудаһан байна. Контум хотые али бүхы аргаар гартаа байлгаха ёһотой гэһэн захиралта дахуулнуудай президент Нгуен Ван Тхиеу гаргаба. Хада гүбээлиг газарай урда талада шэбээлжэ байһан сайгон 23-дахи дивизиин хэдэн подразделенинүүд энээн руу эльгээгдээ.

Биньдинь провинцида патриодууд стратегическэ удхатай 1-дэхи харгые таһа дүүрэжэ абаба. Иигэжэ сүлөөлэлгын хүсэнүүд Түбэй хада гүбээлиг газарай бүхы нютагуудые холбоһон харгы замуудые мэдэлдээ абаад, хинажа байнхай.

ХАНОЙ. (ТАСС). Апрелиин 25-да Урда Вьетнамай арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй танкова подразделенинүүд Сайгонһоо баруун-хойшоо 40 километрэй газарта шэбээлһэн дахуул армиин бэхилэлтэнүүдтэ добтолбо. Анлок хото шадар шанга байлдаанууд болоо.

Апрелиин 24-дэ патриодууд эндэ сайгон сэрэгүүдэй 4 вертолёт буудажа унагаагаа. Апрелиин 22-то дайсанай танкова колоннын добтолгые сухарюулхадаа, арадай сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй сэрэгшэд ээрхэг түримхэйшүүлэй 11 машина һандааһан байха юм.

ПАРИЖ. (ТАСС). Лаосой арадай-сүлөөлэлгын арми Луанг-Прабангһаа хойшоо 18 модоной газарта байрладаг хархис хүсэнүүдэй бэхилэгдэһэн пунктые эзэмдэбэ. Патриодууд эндэ дайсанай 100 гаран хүниие хүлһөөнь буулгаһан байна.

Энэ хотоһоо зүүн-хойшоо 32 километртэ байрладаг ондоо баазые хүреэлээд, патриотическа хүсэнүүд артиллереэр һамна буудаа.

БЕРЛИН

Хэлсээнүүд амжалтатайгаар дүүрэбэ

ТАСС

ГДР болон ФРГ-гэй транспортна договор тухай ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи статс-секретарь М. Коль, ФРГ-гэй Федеральна канцлерай ведомствын статс-секретарь Э. Бар гэгшэдэй хоорондо хэгдэһэн хэлсээнүүд амжалтатайгаар дүүрэбэ.

Хэлсээнүүдэй һүүлээр М. Коль, Э. Бар мэдүүлгэнүүдые хэһэн байна.

Социалис оронуудаар

...Болгариин эрдэмэй хүдэлмэрилэгшэд оронойгоо арадай ...ажахы хүгжэлтэдэ ехэхэн хубитаяа оруулдаг байна. Экономи... ...шухала асуудалнуудые тэдэнэр шиидхэнэ. Научна бүхы ...хүдэлмэринүүдэй 75 процентнь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хэлхээ холбооной эрдэм-шэнжэлгын ин... ...бүлэг хүдэлмэрилэгшэд. Тэдэнэр автоматическа теле... ...станцин наряжуулагда һан проект бэлдэнэ.

Централ-фото — ТАСС.

МОНГОЛОЙ ЭКОНОМИКЫН АЛХАМУУД

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Шэнэ түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй 1972 оной даабаринуудые дүүргэлгэдэ Монголой ажалшад шэнэ амжалтануудые туйлана. Энээн тухай арадай ажахые ба соёл культурые хүгжөөлгөөр энэ жэлэй түрүүшын кварталай дүнгүүд тухай МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи ЦСУ-гай мэдээсэлнүүд соо тодоор хэлэгдэнэ. Апрелиин 1-нэй байдалаар, Монголой малшад үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө 20,9 процент олон түл абаад байна, таряашад хабарайнгаа тарилгада бэлэдхэлээ дүүргэжэ байнхай, — гээд тус мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

Промышленна продукци нёдондо жэлэй нэгэдэхи кварталайхиһаа 11,9 процентээр ехэ үйлэдбэрилэгдэбэ.

ШЭНЭ ЗАВОД

БРАТИСЛАВА. (ТАСС). Подбережово (Дунда Словаки) Я. Шверман нэрэмжэтэ Кошица металлургическа комбинадта түмэр соргонуудые бүтээдэг шэнэ завод ашаглалгада үгтэбэ. Тэрэ автомобильна, машина бүтээлгын, химическэ болон бэшэшье промышленностьда нарин, зүйдэлгүй соргонуудые бүтээхэ. Тус заводой хүдэлжэ эхилхэдэ иимэ соргонууд Словакида хоёр дахин шахуу олоор бүтээгдэдэг болохо юм.

ПОЛЬШЫН ВЕРТОЛЁДУУД

ВАРШАВА. (ТАСС). Элдэб вертолёдуудые бүтээн гаргалгаараа Арадай Польшо мүнөө дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Тэдэниие 16 жэлэй урда тээ эхилһэн байгаа. Вертолёдуудые бүтээдэг Свидниктэхи заводые зохёохо, барихадань Польшодо Советскэ Союз ехэхэн туһа хүргэһэн юм. Мүнөө тэрэ томо завод болонхой. Тэрэнэй бүтээһэн продукциин 90 процентнь дэлхэйн олохон гүрэнүүдтэ эльгээгдэдэг.

НЕФТЕХИМИИН УРГАЛТА

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Румыниин нефтехимиин промышленность улам хүгжэнэ. Питештидэ нефть үйлэдбэрилдэг заводой хоёрдохи ээлжээн баригдажа байнхай.

Бразилиин нефть үйлэдбэрилдэг заводто синтетическэ утаһа гаргадаг хоёрдохи оньһон түхеэрэлгэ хабсаргагдана.

Энэ табан жэлдэ тус промышленностиин бэшэшье предприятинүүдэй бүтээсэ ехэ болгогдохо. Гансахан энэ жэлдэ Румыниида синтетическэ дабирхай ба пластмасса гаргалга нёдонһойхиһоо 27 мянган тонноор, синтетическэ утаһа гаргалга 6 мянган тонноор дээшэлхэ.

ЭЛЕКТРЫН ЭЛШЭ ЕХЭ БОЛОНО

БЕРЛИН. (ТАСС). Энэ табан жэлдэ ГДР-эй промышленностьда һомологдоһон бүхы мүнгэн зөөриин ехэнхинь энергетикые хүгжөөлгэдэ гаргашалагдаха байна. Энэ саг соо «Боксбер» электростанци, «Норд» гэжэ атомна электростанциин түрүүшын ээлжээн, Хагенвердердэхи электростанциин мегаватт хүсэтэй түрүүшын блок болон бэшэшье электрын элшэ үгэхэ объектнүүд ашаглалгада үгтэхэ юм. Мүн Магдебург шадар атомна электростанциин барилга эхилхэ. Эдэ түсэбүүдые дүүргэлгэдэ совет мэргэжэлтэд эдэбхитэйгээр хабаадаха байна.

АМАРАЛТЫН ГАЗАР

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгриин түб хотын ажалшадай амарха эгээл дуратай газарынь Янош хада юм. Мүнөө энэ хадын хормойдо футболой, баскетбол, волейбол наадаха талмайнуудтай шэнэ амаралтын парк баригдажа байна. Багахан будапештынхид мүн лэ мартагдаагүй. Тэдэнэй эндэ аттракционуудтай үхибүүдэй талмай баригдана.

Ойрын һаранууда Будапештын бэшэшье районуудта иимэ паркнууд нээгдэхэ юм.

УРДА ВЬЕТНАМ. **Американо - сайгоной командовани Урда Вьетнамай фронтнууд дээрэ патриодуудай добтолгые һуладхаха гэжэ һэдэнэ. Урда Вьетнамай патриодууд дайсадай сэрэгшэдые ехэхэн хохидолдо оруулна. Куангчи, Биньлонг ба Тайнгуен провинцинуудта үнгэрһэн долоон хоногой туршада 11.400 солдат хүлһөө буулгагдаһан байна.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: НВСО-гой ротын командирые орлогшо Фам Чао Тхыонг Куангчида боложо байһан добтолгые адаглан хаража байна.

ВИЛ—ТАСС-ай Фото.

Галина БАЗАРЖАПОВА

„ЗОГСО"

Нэгэ наада—багымни зүүдэ
Нэгэтэ дорюун хүбүүн намда
Эрхэ бэшэ hануулба:
«Энээнhээ хойшо мининиш!
Шамда дэлхэйшни болохоб,
Шаналан сүхэрэнгүй тогто!
Ондоо басагадые голохоб,
Одоол урдамни зогсо!»
«Зогсо!» гэхэдэ гүйдэл
дуидаа

Зог татан гэнтэ
Зоогдошоhон юумэдэл
Зогсошодог hэмди багадаа.
Харин нааданай дүрим
Харатайгаар мартаhан
байгааб,
Харнин хүбүүнэй гурим
Хайрлахаяаш мэдэнгүй
арилааб...

ИНАГНИ БАЙЖА БОЛООШ

Зүрхэн соогоо зулгы энхэрэл
хадагалжашье болоош,
Зүhэн бүрнии зугаа эрхилхээ
бодожошье болоош,
Залуу дуранай зула
hэргээхээ
hанажашье болоош,
Замайм хүндые зүүдэн
соогоош
хүнгэдхэжэшье болоош,
Дуураhан байдалhаа гэнтэ
hэреэл ухаам,
Дурыем хүсэбэл, тэсэмгэй
хүлеэгыш, удаан!

Наартай зохидоор нангин
бодолоо
дуулгабашье гэлэйш,
Нарата дэлхэйе намда дууhан
бэлэглэбэшье гэлэйш,
Нюдэндэм нюугдаhан найда-
лай ошохоние
ойлгобошье гэлэйш,
Нюуса хүсэлэйм налагай
сэбэрые мэдэбэшье гэлэйш.
Дуураhан байдалhаа гэнтэ
hэреэл ухаам,
Дурыем хүсэбэл, тэсэмгэй
хүлеэгыш, удаан!

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- Залуу поэтессын шүлэгүүд.
- Ленинэй орденто мэргэн буудагша.
- Арадай аман зохёолhоо.
- Хоёр нүхэдэй хуби заяан.

Гунга ЧИМИТОВ

МУХАРДАҺАН ИНАГ ДУРАН

(Басаганай хөөрөөн)

Анханда манай хоорондын
Арюун hайхан сэдьхэлые
Ухаандаа бодоод үзэхэдөө,
Уям мүнөө хүдэлнэ.
Хуби заяагаа ниилүүлэн,
Хурим түрэеэ хэhээр,
Үеым ганса Бата-Очир
Үглөөгүүр эртэ бодоhоор
Нангин hайхан үгэеэ
Намдаа нигэжэ хэлээ hэн:
«Олдохонь тон шухаг
Одон шэнги инагни!
Зүүдэ зүндэм ороhон,
Зүрхэ сэдьхэлым эзэлhэн
Наhанайм хани нүхэр
Наран гоохон, шагныши!
Жабхалан сагта колхоздоо
Жарган хоюулаа hуухабди.
Алтан энэ жаргалаа
Ажалаараа баталхабди.

Шимни — түрүү малшан,
Бишни — колхозой агроном.
Арад зонойнгоо түлөөдэ
Ажаллахамнай hайхан даа.
Хүдэлмэри гээшэмнай
Хүниие өөдэнь үргэдэг.
Зонойнгоо дунда хүндэтэй
Зохидоор ажаллаял даа!»
Эжэл ганса инагайнгаа
Эдэ hайхан үгэнүүдые
Зүб гэжэ зүбшөөжэ,
Зүрхэндөө дүтөөр абаа hэм.
Һайхан үгэеэ хэлсэжэ,
Һанаа сэдьхэлээ дэлгэжэ,
Ерээдүйнгөө түсэбые
Ехээр зохёожо байтарнай...
Үүдэн гэнтэ нээгдэжэ,
Үетэн нүхэдынь ерээ hэн.
Хамта наадаhан, үдэhэн,
Хамта ном үзэhэн,
Хамта хүдөөдэ хүдэлhэн
Бата-Очиройм нүхэд даа.
Айлшадаа hуулгаад, Бата-Очир
Архи, мяхаа табяа hэн.

Тон ехээр баярлан,
Тоншолдуулан уугаа hэн.
Түрын хойто үдэртэ
Түрэл гарал, нүхэдүүд
Суглараншгүй яахаб гэн,
Сула hанажа hуугаа hэм.
Энэ мэтээр нүхэдынь
Эрьеэд ерэжэл байбал даа.
Табаг, архи стол дээр
Табигдажал байбал даа.
Нэгэнэйнь hогтоод ошоходо,
Нүгөөдэхинь ерэнэ.
Бата-Очирые абаад,
Баран айлда ошоно.
Анда, хани нүхэдөөрөө
Архидажа хүхижэ,
Амараг Бата-Очирни
Арбан хоног үнгэргөө.
Ихэ ёhотой байгаа гээд,
Энээниинь хүлисөөш haa,
Зохидгүйгөөр энэ архи,
Зосоом hанагдаа бэлэй лэ.
Архидажа муудашоод,
Арба нэгэдэхи хоногтоо
Манай агроном Бата-Очир
Манан манхан толгойтой
Ажал руугаа ошохом гээд,
Арайхан гэртэhээ гараба.
Үдэр дүүрэн үнгэрбэ,
Үдэшын саг болобол даа.
Үдэшэ Бата-Очирни
Үйлсэдэ үзэгдэбэл даа.
Хоёр хүндэ тэлүүлhэн
Гонзогор юумэ ерэбэл даа.
Зосоом одоо ёг гэжэ

Зүг татан зогсошобоб.
Хамаг сээжэм гэнтэ
Хара мананда хушагд
Үдэр хоногууд нигэжэ,
Үнгэрхэдэжэ байба лэ.
Үрэ зүрхэм шэмшэрэн,
Үбдэхэдэжэ байба лэ.
Үглөөгүүр эртэ ажалд
Үбгэм яаража ошохол
Үдэшэ мяхан hогтуу
Үзэлэнгэй юумэ ерэхэл
Хаана хэнтэй ууhыень
Хайшан гэжэ мэдэхэб
Хэмhээ хэтэрhэн ябад
Хэндэ юун гэжэ хэлэх
Гэртэхи, газаахи хүдэл
Гэжэ Бата-Очир мэдэд
Бушуул саашаа ошоо h
Бэшэ юуншье хэрэггүй
Анха түрүүндээ нүхэрн
Аали номгон юумэ аад
Байн тэрэмни намая
Баhажа, хараажа эхилб
Заhарна ааб даа гэжэ б
Заа-зуу түрүүн бододог
Хүхэ архиин хэрүүлые
Хүлисэхэ гэжэ оролдод
Ажалайнгаа хэрэгээр

Айлда ябууд ороно гү,
Машина, мотоциклаар

Магазин дайраад гараш
Хүршэ бригада ошоход
Хүтэл дабаан дээрэ гү,
Амбаар складай хажууд
Анда нүхэд сугларна гү

Үдэшэш байг, үглөөгүү

Үдэрш, hүниш хамаагүй
Шэлтэй хара олдоhон
Сэржэм юумэ үргэhэн
Архи заатагүй уугдаhан
Анда нүхэд hогтоhон
Һогтуу Бата-Очирни
Һүни ерээд, hаянай
Архиин халуугаар намд
Аргагүй салшадаг болон
Түрэ наранайнгаа hүүл
Түрүүн хэлэдэг үгэеэ
Манай нүхэр Бата-Очир
Мартажархёо архидаад.
Хэрүүл хэлэ татажа,
Хэлэхэгүй үгэ хэлэнэ.
Галзуу муухайгаар забд
Гар хүрэхөө hанана.
Сэбэр дуранайнь хэлтэ
Сэдьхэлдэнь мүнөө үгы
Шэлтэй архиин охин
Сэбдэг мүльhэн үлөөл
Хэлэhэн нангин үгэеэ
Хэдыхэн жэл соо март
Анханайнгаа арюун дур
Архиин шабхаруудa ал
Бата-Очиртой нэгэ гэрт
Багтахаяа болёод байн
Инаг дуранайм hабагша
Ингээд лэ таhаршабал да

Н. ДАЛБАНОВАЙ зура

Дүлэтэ жэлнүүдэй баатарнууд

МЭРГЭН БУУДАГША

ОЧЕРК

СЭЛЭНГЫН аймагай военкомадта ороходо, нютагай суута хүнүүдэй дунда таби гараhан наhанай юрын буряад хүнэй дүрэ зураг анхарал заатагүй татана. Тэрэнэй энгэр сээжые гүрэн түрын эгээл дээдын шагнал хайра—Ленинэй, Улаан Одоной ордены болон хэдэн олон медальнууд шэмэглэнэ. Энэ хүмнай дайнай эхилхэнhээ абаад, эсэстэнь хүрэтэр ябалсаhан, хэдэн удаа шархатабашье, туулган hомоной шуугян дундуур, амиды мэндэ ябалсажа гараhан солото фронтовик—мэргэн буудагша Манидариев Одо Чойропович гээшэ.

Одо Чойропович 1938 ондо сэрэгэй албанда мордожо, Барнаул город шадар албаяа хэхээ ошоод, эгээл түрүүлэн сагаалса буудалганда шалгарба. Гурбан тобшоор гушан очко абаха гээшэ ехэл үсөөн тохёолдодог ушар байгаа. Тингэжэ рядовой Одо Чойропович снайперай hургуулида hуралсажа эхилээ бэлэй.

1942 он. Дайнай эгээл шанга үе. Фашистнууд Бакугай нефть эзэлхэ гэжэ дугташалдаба. Одо Чойропович Манидариевай алба хэдэг полк майор Ерохиной хүтэлбэри доро «Красная Поляна» гэжэ үндэрые эзэлхээр Сухумай үндэр хабсагайта жалга өөдэ дабшаба.

Сухумай энэ жалгаар фашистнуудай ябаган сэрэг, тагнуулшадай мэдээсэhэнэй ёhoop, саада захаhаань гаража ерэхэ ёhотой байгаа ха.

Элжэгээр, морёор хадын оройдо хүндэ үхэр буунуудаа манайхинай арайхан гэжэ гаргажа, окоп нүхэ малтан hуурижаад байхадань, дайсанай тагнуулай самолёт үзэгдөөд, дээгүүрнь ниидэжэ гарахадаа, пулемёдоор таршаганаса буудаад үнгэршэбэ. Уданшегүй хэдыхэн часай үнгэршэмсөөр, дайсадай түрүүшын бүлэгүүд харагдажа эхилбэ даа.

Баруун гар тээ хэдэ хэдэн окоп нүхэ малтаад, дурамбай бариhан тусхай ажаглагша Петро хэбтээд, Одо Чойроповичто хаана юу буудаха заабари үгэнэ.

— Тэрэ шулуунай саана, баруун талаарнь hайса хара даа. Пулеметчигыень hалгаажа үзэ,—гэбэ. Мэргэн буудагшын hургуули шудалжа, өөрынгөө бууе табан хурганhaa дутуугүй мэдэхэ болошоhон Одо Чойроповичой hайса шагаажа харахадань, пулеметчик арайхан лэ гэжэ буугайнгаа саанаhаа харагдана. Харин хажуудань хэбтээшэ туhалагшын толгой тон элихэнээр зантайжа харагдаба. Тэрэниинень hалгаажархихатайнь адли пулеметчик хажуудахи нүхэр тээшээ даб гэбэ. Эгээл энээхэниие hамбаашалжа хэбтэhэн Одо Чойропович шагаахатаяа адли шабхаяа даражархиба. Пулеметчигшье тангайжа унабал даа.

— Одо, молодец,—гэhэн абяан арадань дуулдаба.

Дивизиин командир полковник Турчинский майор Ерохин хоёр арадань адаглажа байhан байгаа.

Немецүүд добтолгодо орожо байhан аад, эгээл гол пулемедойнгоо абяагүй болошоходо, булта үхэhэн юумэнүүдтэл хүдэлэнгүй хэбтэшэбэ.

Полкын командир Ерохин эндэшье, тэндэшье үзэгдөөд, хүбүүдээ урмашуулна, захирна.

— Алхамшье гэдэргээ сухарихагүйбди, нүхэд!—гэжэ үхэр буунуудай дүжэгэнөөн дундуур хашхарна.

Одо Чойроповичой мэргэн буугай сэмгэн үни хада халашанхай. Тингэбэшье, тобшонуудые хойно хойноhоонь эльгээжэл hууна. Тэдэнэй нэгэниинышье дэмыдэ хосорногүй хэбэртэй.

Фашистнууд энэ жалгые эзэлхэ гэжэ уланхатан дугташалдана. Теэд манай сэрэгүүд хоёр ехэ хадын хоорондохи энэ гол харгые бүhэлөөд, тэдэниие яашье табижа үгэнэгүй. Гурбан hүни, гурбан үдэр соо энэ ехэ тулалдаан үргэлжэлбэ. Фашистнууд ядажа ерэхэдээ, hогтуу галзуугаар хашхаралдан, айлгаха hанаатай hүхирэлдэн добтолжо ороно. Манайхин тэдэниие зорюута дүтэ табижа ерээд лэ, хиргажа ороно. Гал дүлөөр, туулган бороогоор угтуулхадаа хэды hогтуушье haa, фашистнууд гэдэргээ сухариха баатай болоно. Халуун хоолгүйгөөр шахуу гурбан үдэр, гурбан hүни окоп соо хэбтэhэн манай сэрэгшэд нилээдгүй эсэhэншье haa, фашистнуудые табяагүйдөө баяртайнууд хэбэртэй.

— Эндэ Кавказда болоhон байлдаан ой ухаандам бүхөөр хадуугдаhан юм даа,—гээд Одо Чойропович hанаа алдан хөөрэнэ. —Гурбадахи үдэртөө немецүүд хара үглөөгүүр дахин добтолжо оробо. Яажашье haaнь, бидэниие энэ үндэрhөө сухарюулха хүсэлтэй байгаа хаш. Хажуудам адаглажа, мүн өөрөөшье хирэ хирэ болоод лэ буудажа байhан Петрогой нэгэ буудаhанайм hүүлээр «зуун табидахи фриц тангайба» гэжэ хэлэхэтэйнь адли, хажуудамнай үхэр буугай hомон тэhэршэбэ хаяа гэжэ hанахамнишье тэрэ, нэгэ мэдэхэдээл, малгайтаяа адли ниидэжэ ябаhанаа ойлгоод лэ мэдээ табижархёо бэлэйб, — гэжэ хэлээд суута снайпер бодолгото болон hууна.

— Тиигээд саашаа яагаа hэмта?—гэжэ аргаахан асуухадамнай:

— Тиигээд хэды хоноhон хойно Бакугай госпитальдо хэбтэхэдээ, мэдээ ороод лэ, өөhэдынхид тухайгаа асуухадамни, манай дивизи Сухумай жалгые таhа бүглөөд немецүүдые табиагүй, нилээдгүй олон хүн баатарай үхэлөөр унаhан байгаа. Гурбан hара шахуу больницада хэбтэхэдээ, баяртай гэгшын мэдээсэл абтаа hэн. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар тэрэ дайнда шалгаржа, олон фашистнуудые хюдаhанайнгаа түлөө Ленинэй орден шагналда хүртэhэн байгаа бэлэйб. Тэндэ хэбтэhэн сэрэгшэдэй амаршалhаншье гээшэ аргагүй hэн даа.

Госпитальhоо гарахадаа, мэргэн буудагшадые бэлэдхэдэг hургуулида взводой командираар эльгээгдэhэн байгаа. Мэргэн буудагша энэ hургуулида арбаад гаран хүбүүдые зургаа hара соо hургажа гаргаад, хамта фронт мордоо hэн.

— Дайнай үедэ минии взводой хоёр хүбүүд Василий Касенко гэжэ украин хүбүүн, нүгөөдэнь азербайджан хүбүүн, мүнөө нэрынь мартааб, Советскэ Союзай Геройнууд болоhон юм.—Манай снайпернуудай hургуулиhaa, Украиннада дайлалдажа ябахадамни, амаршалhан бэшэг ерээ hэн. «Танай взводой тиимэ хүбүүд Совет Союзай Геройнууд болобо. Танда, багшадаа ехэ баясхалан хүргэнэбди» гэhэн ехэ баярламаар бэшэг байгаа hэн.

— Мэргэн буудагшадые hургаад, хаана, ямар фронтдо эльгээгдээ hэмта?

— Сталинградай мүнөөхи ехэ тулалдаанда сэхэ ерээ гүбди даа. Булта ондо ондоо частьда эльгээгдээбди. Одоол ехэ гэхэдэ, ехэ дайн байлдаан эндэ болоhон юм даа.

— Тагнуулда гаража шалгарhанайнгаа түлөө Улаан Одоной ордендо хүртөө hэм. Сталинградай ехэ тулалдаанай дүүрэхэ багта үйлсэдэ дайлалдажа ябатараа, гурбан газар шархатаад, шоройдо булагдаад, дахин госпитальдо орохо баатай болооб. Баhа гурба hара шахуу хэбтэжэ бараг болоод, дахин дайнда мордооб. Минии больницада хэбтээд гарахада, фашистнуудые хяа бута намнажа байhан үе байгаа,—гээд үбгэжөөл энеэбхилнэ. — Тиигэжэл Илалтын ехэ hайндэрые Зүүн Пруссида угтааб. Тэрэнhээ хойшо шархатаашьегүйб даа, иигэжэл хамта дээрээ найман жэл соо ябаган сэрэгтэ ябалсаhан хүм.

— Эсэгын дүрбэн хүбүүд дайнда мордоhон байгаабди. Тэрээнhээ урид Миндра гэжэ эгээ ехэмнай 1939 ондо Халхын-Голой дайнда унаа hэн. Минии дүүнэр Цэдэндоржо, Нанзад, Зандра гурбан энэ ехэ дайнhaa бусажа ерэхэ хубигүй байшаhан юм даа,—гээд Одо Шойропович бууралтаhан шэнгэн үhэтэй толгойгоо эльбэн, уруугаа хараад дуутай hууна.

— Дайн гээшэмнай иимэл ха юм даа, хэды олон мянган хүнүүдэй ами наhа абаа гээшэб?!—гэжэ бидэнэй нэгэнэй дуугархада, үбгэжөөл толгойгоо үргэбэ. Нюдөөрнь уhан гүйшэhэн байба.

— Тиимэ даа, мүнөө табин зургаатайб. Дайнhaa ерээд яhала хүнгэн гүйжэ ябагша hэм. Түмэр харгыда хэдэн жэлдэ хүдэлөөд, түрэл Тельманэйнгээ нэрэмжэтэ колхоздо хонишон болоо hэм. Нёдондо жэл болотор—арбан табан жэл соо—эхэ хонидые хүгшэнтэеэ хоюулан хараабди. Яhалашье магтуулдаг hэмди. Грамота, шагналдашье оло дахин хүртөөбди, зуунhaa—ерэн таба, зуун хурьга абаhан лэ байгша hэмди. Теэд энэ дайнда ябаhан шархамни хой шолонгоо харуулаад лэ байна. Бэедэм шарха олон ха юм даа. Ядахадаа энэ толгоймни хоёр газараар шархатай юм. Үшөө эндэхэнэнь hомоной түгдэрхэй бии. Бүрхэг бороотой, саhатай үдэрэй болохые алдадаггүй, яншаха, хадхахань бузар юм. Иигэжэ аяар гушаад жэлэй саада тээ болоhон дайе, дайсадые hануулжа байха юм. Ай, даа,—гээд Одо Шойропович hанаа алдана.—Дайнhaал муухай юумэн үгы даа. Хүнэй ами наhа абаашахаhаа гадна, намдал адли иигэжэ үбдэжэ, үшөө гар, хүлгүй, дайнай шарха бэедээ халдааhан хүнүүд хэды олон гээшэб! Манай үри бэенэр иимэ юумэ бү үзэhэйл гэжэ hанажа ябагшаб. Мүнөө гурбан хүбүүтэйб. Сережа Нима хоёрни трактористаар колхоздоо ажаллана. Эгээ багамни hургуулида hурадаг, hуудал байдалнай hайжараа, одоол жаргалаа эдлэжэ hууна гээшэбди.

...Одо Шойропович сэдьхэлээ нэгэ багаханшье хүдэлхэдөө, шэнгэн үhэтэй буурал толгойгоо эльбэдэг зантай хүн ха. Толгойгоо эльбэхэ бүринь тархиинь яhан сос шаагдашоод, мүнөө абтахаар бэшэ болошоhон дайсанай hомоной түгдэрхэй дайнай үеын тэрэ хүндэ хүшэр үдэрнүүдые ходол hануулжа байдаг ёhотой даа.

Вл. ЛУБСАНОВ.

ҮНЭН БОЛОҺОН УШАР

ХОЁР НҮХЭД

Үнишье бэшэ даа, нэгэ нютагта болоhон ушар. Дүшөөд наhанай Сэбжээн Жамьян гэжэ нэрэтэй нэгэ хүн хуби заяан, зол жаргалаа бэдэржэ, хаа хаанагүй зайгуултаад, түрэhэн дайдадаа бусажа ерэбэ ха. Бага балшар наhандаа суг наадажа тэнжэhэн, үнаган нүхэр болохо Оопоогой Манюухайндаа оробо.

Һайса хөөрэлдэhэнэйнгээ hүүлээр тамхияа татажа, архи уужа эхилбэд ха. Түлэг архидажа, хүхижэ байтараа, Манюухайнь бардам бүдүүнээр ханяажа;

— Би шамда орходоо hуратгүй дээрэ болсод байнаб — гэжэ сээжэеэ хүрхылгэн байгаад дуугарба.

«Энэмни юун гэбэ гээшэб даа?» гэжэ Жамьян нүхэрэйнгөө хэлэhэн үгэнүүдhээ халта сошожо, бэеэ хуряагаад шэхэеэ hэртылгээдхибэ.

— Би нилээд томохон гэртэй, хурган бүхэнэй тоогоор үхибүүтэй, энэ наhандаа эдлэжэ барахагүй эд зөөритэйб. Үнэншөөгүй haa, хара—дүрбэ табан шэб шэнэхэн дэгэл үлгөөтэй байха. Тиихэдэ ши хэн. юун гээшэбши? Архиин хооhон туулмаг, нохойн годон, нэгэндээ нэтэрhэн нэхысэ. уг гарбалшьегүй амитан гээшэш. Тугаар хада 100 түхэриг мүнгэтэйб гэжэ хэлээ hэнши. Үтэр тэрэнээ гарга! Архи абая! Үхэхэ, хатаха хоёрой нэгэн болоhон хүхэ уhан архиншан шамда мүнгэн хэрэггүй! — гэжэ байгаад тэнсэлгүй муухайгаар баhажа байгаад хараба, ганирба.

Нүхэрэйнгөө иигэжэ хэлэхые шагнан, бэгээгэр жаахан болошоод hууhан Жамьян тэмтэрэн бодожо, хани уняа мүргэhөөр газаашаа гарашаба...

Энэ үдэрhөө хойшо дүрбэн жэл мэдэгдэнгүй үнгэршэбэ. Энэ хугасаада олон юумэн хубилаа. Сэбжээн Жамьянай зосоо тэрэ гомдол ходо hанагдажал ябадаг hэн. Мүнөө түнижөөд, ажалтай, бэрхэ, бүдүүн хүн болоод, түрүүшүүлэй нэгэн гэжэ бултанда магтуулдаг байхадаа, Жамьян иигэжэ hанагша hэн: «Байза даа. Оопоогойхи! Шамтай улаан нюураараа уулзахал байхаб даа!»

Нэгэтэ үбэл Жамьян мори шаргаар түлеэндэ ошоод, оройшог болоhон хойно бусажа ябаба ха. Ута хохюур шэрэжэ ябаhан морининь юунhээшьеб үргөөд, хажуу тээшээ гэнтэ халба hүрэбэ. Мориёо байлгаад, Жамьянай харан гэхэдэ, харгы дээрэ нэгэ хүн гонзойжо хэбтэбэ.

— Ангуури хээд бусажа ябатараа хүлөө булга гэшхэжэрхёоб. Ами наhыем абарыт! — гэжэ тэрэ хүниинь арай голтойхон ёолобо.

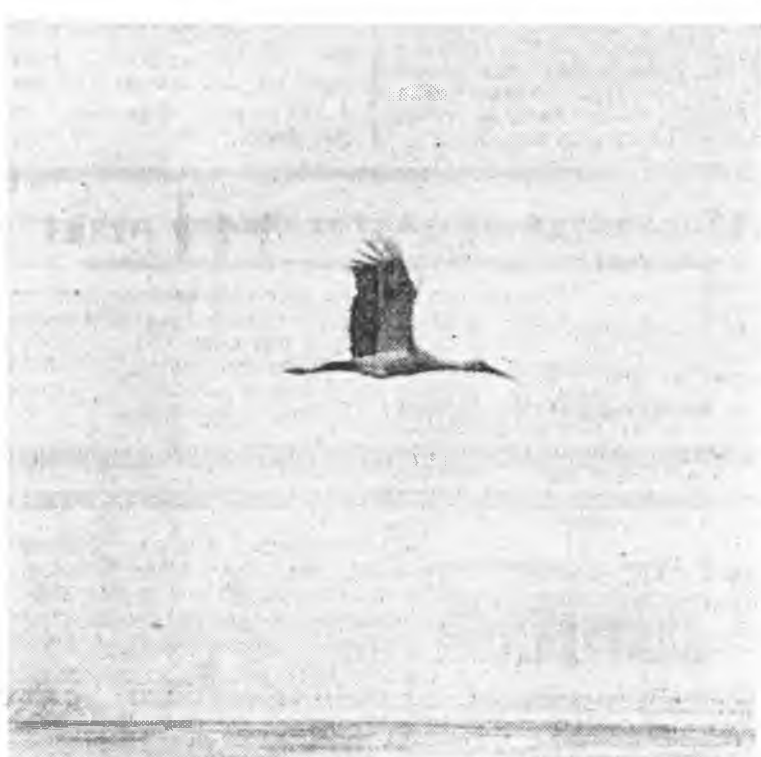
Жамьянай танил гэхэдэ, анханайнь нүхэр Оопоогой Манюухай болошобо. Хоёр ханинар абяа аниргүй, нэгэшье үгэ андалдангүй тосхон хүрэбэ. Манюухайнь хүлэйнгөө булгархайе эмшэдэ барюулаад, арай гэжэ Жамьяниие гэртээ оруулба. Столдоо hуулгаhанай hүүлээр аалихан иигэжэ хэлэбэ:

— Жамьян, би шамда тиихэдэ шангаханаар хэлэhэнээ мүнөө балаална бэшэб. Тугаар хада ой соо хэлээ haaмни, ами наhaя абаруулха гэжэ hаймhарна гээд hанаха байгааш. Мүнөө хэлэхээр саг болоо гэжэ ойлгоноб. Нүхэршни зандаа үлөөб. Архи бү уугыш даа, hайнаар ябыш даа гэжэ би шамда хэлэдэг бэшэ hэн гүб?

— Тиигэдэг лэ hэнши, арсанагүйб.

— Хэдэн жэлдэ тэнэжэ тэнэжэ ерээд, мүнөөхил зандаа бусахадашни, сухални хүрөө, дурамни гутаа. Тиигээд миниишни яахашье арга hалажа, юуншье болог гээд, шамайе зорюута бүдүүлиг муухайгаар хараагаа. баhаа hэм. Хороёо бусалаад, архияа хаяхадаашье болохо гэжэ hанаа бэлэйб. Хэлэхыень хэлэжэрхёод, тэрээндээ зобохын ехээр зобооб. Шиниингээ hуга hүрэhэндэл hайн боложо, ажаллажа эхилхэдэ, үнэн зүрхэ сэдьхэлhээ баясаа hэм. Бү үндэгэшэ, үшөө нэгэ юумэ хэлэхэм. Жэл болоод байхада, hамга абаа hэмнайш. Һамганшни ехэ мүнгэтэйб, гэр барижа ороё гээ hэн бээз? Тэрэ мүнгэншни минии үгэhэн мүнгэн hэн даа. Этигээгүй haa, hамганhaa hураарай. Намайе үгөө гэжэ бү хэлээрэй гэжэ тэрэнэйшни hүүлшын үгэ абаhан байхаб. Нимэл даа, үнэншөө haa, үнэншэ, тэрэ баhаhан, доромжолhониием хүлисөөрэй, — гэжэ Манюухай шэшэргэнэhэн хоолойгоор хэлэбэ.

Д. ДАМБИЕВ.

ХАБАР ЕРЭЭ, ХАБАР ЕРЭЭ!

Хаята тэнгэреэр
ганганан ганганан,
Хариhан шубуудай
хаhадаа бусалган —
Хабарай сагай
гайхалта жабхалан,
Хамаг бүгэдын мүнхэ
жаргалан.

О. МАКСИМОВАЙ фото.

ШЭНЭ ТААБАРИНУУД

1. Оройдоо гамтай,
Оёртоо hууритай,
Утаагүй,
Ульhагүй,
Хайлажал байдаг,
Хорожол байдаг.
(Шубуун дэн)

2. Түмэр гэр соо суглардаг.
Түби дэлхэйгээр тарадаг,
Һонин дуулгадаг,
Һанаа амараадаг. (Бэшэг)

3. Үрөөhэн хасарынь хонхор,
нүгөө хасарынь булхагар,
Эдихэ амагүй,
Залгиха хоолойгүй,
Хальбагартай нүхэсэдэг,
Хамагые хооллуулдаг.
(Халбага)

4. Груша шэнги түхэлтэй,
Хүсэ ехэтэ шэдитэй,
Яларма, толормо гэрэлтэй,
Ямба ёhо ехэтэй.
(Электролампа)

5. Аматай алсаахай,
Хоолойгүй алсаахай,
Ажалша алсаахай,
Хибэсэ алсаахай. (Хайша).

6. Газаагуурхние ажаллагшаб,
Гамгүйгөөр хүдэлэгшэб,
Ябаhан газарни яhалахан
сэбэр бологшо,
Ажаллаhан газарта ариг
сэбэр гүүлэгшэ.
(Шоройн шүүр).

7. Нугын сэсэгэй үнгэтэйб,
Нарин хурса хушуутайб,
Саарhан дээгүүр гүйхэдэм,
Самсаал хушуум моходог
юм.
Удхатай ажал бүтээхэдэм,
Ута бэем хородог юм.
(Шэрэ карандаш).

8. Нэгэл жэлэй наhатай,
Нимгэн олон набшаhатай,
Набшаhанай унаха бүри
Наhаниинь хородог. (Ханын
календарь).

9. Жаахан хайрсаг соо
Жара-далан зомгооhон,
Хоёр таладаа хабираатай,
Хажуу тээшээ шургуултай,
Томошуулай гарта
Тоомтой, туhатай,
Багашуулай гарта
Байрагүй, аюултай.
(Зуруул).

10. Тэбхэрхэн хайрсаг,
Хабигархан хабисаг:
Дээшээ ёдойhон эбэртэй,
Хажуу тээгээ оньhотой,
Иишэ тиишээ гүйдэлтэй.
Элдэб хотын зурлаатай.
Хос гүүлээд гүйлгэхэдэ,
hонин дуулгадаг,
Хас гүүлээд байлгахада.
унтажал байдаг.
(Транзисторай
радиоприемник).

Б. НАМСАРАЙН.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. Хүдөө ажахын шэнжэлэл. «Газар hайжаруулха габшагай хоёр hара» — суглуулбари. А. Коротаевагай «Залуушуул полидо гараба» гэhэн репортаж. Шэтэ — Улаан-Үдэ (Алиниинь түрүүлжэ ябанаб?)

Хоёрдохи хуудаhанда. Республикын совхозуудай ди тор, главна экономист бухгалтернуудай зүбл тоосоон.

Гурбадахи хуудаhа «Овощ бухэли жэл соо маалхын түлөө» гэhэн В. хоновой статья. Юридическ hаг. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хууд «Субботний огонёк». АП материал. 1972 оной 1-нэй демонстрациин түс

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

14.00 — Дамжуулгын программа. 14.05 — «Спортын эдир наhан» гэhэн hурагшадта зорюулагдаhан дамжуулга. 14.35 — hүүлэй hонин 14.50 — «Агатовый шарик» — үхибүүдэй уран hайханай фильм. 15.25 — «Уран гартанай» хото» — Ригэhээ «Залуушуул» гэжэ дамжуулга. 16.25 — «Минскэ тракторна заводой долоон үдэр». 6-дахи дамжуулга. 16.40 — «Һүниин халаан» — уран hайханай фильм.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:
18.05 — Киножурнал.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:
18.15 — «Һаналаа нэгэдэлгэ» — уласхоорондын программа. 18.55—Спортын программа. 19.45 — Һүүлэй hо 19.55 — Д. Афруз. «Т уналга» — телевизион жэгэй премьерэ.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ
21.25 — «Ая-ганга» — зохёолой-хүгжэмтэ програм

«ОРБИТА» ХАРУУЛ
23.00 — «Искусствын тэн» СССР-эй арадай ар В. Я. Станицын. 24.00— мя» — информационно програ ма.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ
16.40 — Уран hайх фильм «Воскресенье» (1- сери). 18.15 — Концерт.

Редактор
Ц. Н. ЦИБУДЕЕ

Н-01378. Заказ № 124